المملكة العربية السعودية

وزارة التعليم العالي

الجامعة الإسلامية بالمدينة المنورة

عمادة البحث العلمي

قسم الترجمة

أركان الإيمان

باللغة البوسنوية

KRALJEVINA SAUDIJSKA ARABIJA

MINISTARSTVO VISOKOG
OBRAZOVANJA

ISLAMSKI UNIVERZITET U MEDINI

INSTITUT ZA NAU^NA ISTRA@IVANJA

ODJEL ZA PRIJEVO\ENJE

TEMELJI VJEROVANJA

BOSANSKI JEZIK

Temelji (ar. ruknovi) imana

Temelji (ruknovi) imana su: vjerovanje u Allaha, Njegove meleke, Njegove knjige, Njegove poslanike, u Sudnji dan i vjerovanje u predodre|enje (ar. kader) dobra ili zla. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى ﴿ وَلَٰكِنَّ ٱلْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْآخِرِ وَٱلْمَلَٰٓئِكَةِ وَٱلْكِتَٰبِ وَٱلنَّبِيِّۦنَ ﴾ لِكف فـقفـنكفـّ فـّقف ١٧٧

"^estiti su oni koji vjeruju u Allaha, i u onaj svijet, i u meleke, i u knjige, i u vjerovjesnike..." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Baqara: 177.) I Ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: ﴿ كُلٌّ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَمَلَٰٓئِكَتِهِۦ وَكُتُبِهِۦ وَرُسُلِهِۦ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِۦ ﴾ لِكف فـقفـنكفـّ فـّقف ٢٨٥

"Poslanik vjeruje u ono {to mu se objavljuje od Gospodara njegova, i vjernici - svaki vjeruje u Allaha, i u meleke Njegove, i knjige Njegove, i poslanike Njegove. Mi ne izdvajamo nijednog od poslanika Njegovih." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Baqara: 285.)

وقال تعالى: ﴿ إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَٰهُ بِقَدَرٍ ٤٩ ﴾ لِكف فـقنهكـّ فـّقف ٤٩.

"Mi sve s mjerom stvaramo." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Qamar: 49.)

Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Iman je da vjeruje{ u Allaha, Njegove meleke, Njegove knjige, Njegove poslanike, Sudnji dan, i da vjeruje{ u predodre|enje dobra ili zla." (Hadis bilje`i ga Muslim.)

Vjerovanje (iman) je govor jezika, ubje|enje i vjerovanje srca, i rad (djelo) organa, pove}ava se pokorno{}u, a smanjuje grije{enjem. Ka`e Allah, d`elle {e'nuhu:

قال تعالى: ﴿إِنَّمَا ٱلْمُؤْمِنُونَ ٱلَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ ٱللَّهُ وَجِلَتْ
قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ ءَايَٰتُهُۥ زَادَتْهُمْ إِيمَٰنًا وَعَلَىٰ
رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٢﴾ ٱلَّذِينَ يُقِيمُونَ ٱلصَّلَوٰةَ وَمِمَّا رَزَقْنَٰهُمْ
يُنفِقُونَ ﴿٣﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُؤْمِنُونَ حَقًّا ۚ لَّهُمْ دَرَجَٰتٌ عِندَ
رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٤﴾﴾ لكف فـةعهن فـةآ فـقّف

"Pravi vjernici su samo oni ~ija se srca strahom ispune kada se Allah spomene, a kad im se rije~i Njegove kazuju, vjerovanje im u~vr{}uju i samo se na Gospodara svoga oslanjaju. Oni koji molitvu obavljaju i dio od onoga {to im Mi dajemo udjeljuju, oni su zbilja, pravi vjernici." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Anfal: 2.-4.) A zatim ka`e:

وقال تعالى ﴿ وَمَن يَكْفُرْ بِٱللَّهِ وَمَلَٰٓئِكَتِهِۦ وَكُتُبِهِۦ وَرُسُلِهِۦ وَٱلْيَوْمِ ٱلْأٓخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَٰلًۢا بَعِيدًا ﴾ لكف
فقهل ففي آفتقف ١٣٦

"A onaj ko ne bude vjerovao u Allaha, i u meleke Njegove i u knjige Njegove, i u poslanike Njegove i u onaj svijet - daleko je zalutao." (prijevod zna~enja Kur'ana, An-Nisa': 136.)

Vjerovanje (ar. iman) se iskazuje jezikom putem spominjanja Allaha (ar. zikr), dovom, narelivanjem na dobro, a odvara}anjem od zla, u~enjem Kur'ana itd. Vjerovanje srcem biva ~vrstim ubjelenjem da je Allah, d`elle {e'nuhu, Jedan i Jedini Tvorac svega, da samo On zaslu`uje da se obo`ava, te vjerovanje u Allahova lijepa imena i svojstva, kao i vjerovanje da On nema sudruga u bilo ~emu gore navedenom. U sklopu vjerovanja ulaze i djela srca kao {to su: ljubav u ime Allaha, strah od Allaha, obra}anje Allahu, oslonac na Allaha i tome sl.

Takole u su{tinu imana spadaju djela i praksa organa, kao {to su: namaz, post i ostali islamski {arti, zatim borba na Allahovom putu, te tra`enje znanja u ime Allaha itd. Ka`e Allah, d`elle {e'nuhu:

قال الله تعالى: ﴿ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ ءَايَٰتُهُۥ زَادَتْهُمْ إِيمَٰنًا ﴾
لكف فقعهن فقآفتقف ٢

"I kad im se rije~i Njegove kazuju, vjerovanje im u~vr{}uju..." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Anfal: 2.) I ka`e Uzvi{eni:

وقـال تعـالى: ﴿هُوَ ٱلَّذِىٓ أَنزَلَ ٱلسَّكِينَةَ فِى قُلُوبِ ٱلْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوٓاْ إِيمَـٰنًا مَّعَ إِيمَـٰنِهِمْ﴾ [الفتح: ٤].

"On uliva smirenost u srca vjernika da bi jo{ vi{e u~vrstili vjerovanje koje ve} imaju..." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Fath: 4.)

Iman se pove}ava srazmjerno pove}anju ~ovjekovih dobrih djela, a smanjuje se srazmjerno slabljenju dobra koje ~ovjek ~ini. Grijesi i lo{a djela takole uti~u na smanjenje imana. Ukoliko ~ovjek pripi{e Allahu sudruga (ar. {irk) ili u~ini neko djelo koje ga izvodi iz vjere (ar. kufr), bezuvjetno dolazi do negacije samih osnova vjerovanja, i do njegovog poni{tenja. Dok, ukoliko ~ovjek u~ini neki grijeh, mimo gore spomenutih, ili ukoliko ostavi neku od strogih naredbi (ar. farz) dolazi do slabljenja vjerovanja vezanog za naredbe i zabrane ili do njegovog krnjenja ili slabljenja. Ka`e Allah, d`elle {e'nuhu:

قال تعـالى: ﴿إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِۦ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَن يَشَآءُ﴾ [النساء: ٤٨]

"Allah ne}e oprostiti da Mu se neko drugi smatra ravnim, a oprosti}e manje grijehe od toga, kome On ho}e..." (prijevod zna~enja Kur'ana, An-Nisa': 48.) Zatim ka`e:

وقال تعالى ﴿يَحۡلِفُونَ بِٱللَّهِ مَا قَالُواْ وَلَقَدۡ قَالُواْ كَلِمَةَ ٱلۡكُفۡرِ

وَكَفَرُواْ بَعۡدَ إِسۡلَٰمِهِمۡ﴾ ٧٤

"Licemjeri se zaklinju Allahom da nisu govorili, a sigurno su govorili nevjerni~ke rije~i i pokazali da su nevjernici, nakon {to su javno islam bili primili..." (prijevod zna~enja Kur'ana, At-Tevba: 74.)

Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "^ovjek koji ~ini blud nije vjernik dok ga ~ini, ~ovjek koji krade nije vjernik dok krade, ~ovjek koji pije alkohol nije vjernik dok ga pije."

Prvi temelj (ar. rukn) - Vjerovanje u Allaha, d`elle {e'nuhu

Realizacija vjerovanja u Allaha d`elle {e'nuhu, biva na sljede}i na~in:

1. ^vrsto ubje|enje da je Gospodar svega stvorenog, onoga {to mi vidimo i ne vidimo, samo Jedan, te da je On Jedini Tvorac i istinski Vladar svega, da je On Jedini koji svim upravlja i sve reguli{e. Da je On onaj koji opskrbljuje, o`ivljava, usmr}uje, da je On onaj koji daje korist i {tetu, dobro i zlo.

Nema gospodara osim Njega, On ~ini {to ho}e i sudi onako kako On `eli. On uzvisuje ili poni`ava onoga koga On ho}e. Njemu pripada carstvo Nebesa i zemlje. On je onaj koji sve mo`e, sve zna, i koji je o svemu obavije{ten. On nema potrebu ni za ~ime, u Njegovoj ruci je sva vlast i svako dobro. On nema sudruga u onome {to ~ini, niti ima onoga ko mu se mo`e suprotstaviti u onome {to odredi. Sva stvorenja u koja spadaju: meleki, ljudi i d`inni su Njegovi

robovi, koji ne mogu iza}i iz okvira Njegove vlasti, htijenja i odredbe. Njegovim djelima nema broja, niti se broj~ano mogu iskazati. Sva ova svojstva i odlike su samo Njegove i u tome nema nikoga Njemu ravnim. Niko ih istinski ne zaslu`uje osim Njega, neka je slavljen i uzvi{en. Nije dozvoljeno pripisati bilo koju od njih nikome osim Allahu Jedinom. Ka`e Allah, d`elle {e'nuhu:

وقال تعالى: ا قُلِ ٱللَّهُمَّ مَٰلِكَ ٱلۡمُلۡكِ تُؤۡتِي ٱلۡمُلۡكَ مَن تَشَآءُ وَتَنزِعُ ٱلۡمُلۡكَ مِمَّن تَشَآءُ وَتُعِزُّ مَن تَشَآءُ وَتُذِلُّ مَن تَشَآءُۖ بِيَدِكَ ٱلۡخَيۡرُۖ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٞ ﴿٢٦﴾ لِكة ه م فتّقف

"Reci: "O Allahu, koji svu vlast ima{, Ti vlast onome kome ho}e{ daje{, a oduzima{ je od onoga od koga ho}e{; Ti onoga koga ho}e{ uzvisuje{, a onoga koga ho}e{ unizuje{; u Tvojoj ruci je svako dobro. Ti, uistinu, sve mo`e{!" (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Imran: 26.) Zatim ka`e:

وقال تعالى: ا ۞ وَمَا مِن دَآبَّةٖ فِي ٱلۡأَرۡضِ إِلَّا عَلَى ٱللَّهِ رِزۡقُهَا وَيَعۡلَمُ مُسۡتَقَرَّهَا وَمُسۡتَوۡدَعَهَاۚ كُلّٞ فِي كِتَٰبٖ مُّبِينٖ ﴿٦﴾ لِكف هكآفتّقف

"Na zemlji nema ni jednog `ivog bi}a, a da ga Allah ne hrani. On zna gdje }e koje boraviti i gdje }e sahranjeno biti. Sve to ima u Jasnoj Knjizi." (prijevod zna~enja Kur'ana, Hud: 6.) Zatim ka`e:

ﺀ نفـة فمفـة ا أَلَا لَهُ ٱلۡخَلۡقُ وَٱلۡأَمۡرُۗ تَبَارَكَ ٱللَّهُ رَبُّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴾

إلكف فـة عمكفـن فـةفـ ٥٤

"Samo On stvara i upravlja! Uzvi{en neka je Allah Gospodar svjetova!" (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-A'raf: 54.)

2. ^vrsto ubjelenje da samo Allahu, d`ele {e'nuhu, pripadaju najljep{a imena i najuzvi{enija svojstva od kojih se pojedina nalaze u Njegovoj plemenitoj knjizi i sunnetu zadnjeg Poslanika i Vjerovjesnika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.

Ka`e Allah, d`elle {e'nuhu:

قال سبحانه وتعــالى: ا وَلِلَّهِ ٱلۡأَسۡمَآءُ ٱلۡحُسۡنَىٰ فَٱدۡعُوهُ بِهَاۖ وَذَرُواْ ٱلَّذِينَ يُلۡحِدُونَ فِيٓ أَسۡمَٰٓئِهِۦۚ سَيُجۡزَوۡنَ مَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ﴿١٨٠﴾ إلكف فـة عمكفـن فـةفـ ١٨٠.

"Allah ima najljep{a imena i vi Ga zovite njima, a klonite se onih {to iskre}u Njegova imena - kako budu radili, onako ce biti ka`njeni!" (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-A'raf: 180.)

Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Allah, d`elle {e'nuhu ima 99 imena, ko ih nau~i i po njima bude postupao, u}i }e u D`ennet, On je nepar (ar. vitr) i voli nepar." (muttefekun alejhi)

Vjerovanje u Allahova lijepa imena i svojstva, se zasniva na dva principa:

Prvi: Ubjelenje da Allah, d`elle {e'nuhu ima najljep{a imena i najuzvi{enija svojstva, koja upu}uju na svojstva potpune savr{enosti, bez bilo kakve

manjkavosti ili nedostataka. Njemu ni{ta nije sli~no, i On nema sudruga u bilo kojem svom svojstvu, niti bilo koje stvorenje ima udjela u ne~emu {to je svojstveno samo Njemu.

Jedno od Njegovih imena je @ivi. On posjeduje svojstvo `ivota i stroga nam je obaveza (ar. vad`ib) pritvrd`ivati Mu to svojstvo, na na~in koji dolikuje Njegovoj uzvi{enosti i savr{enstvu.

Taj `ivot je savr{en i beskona~an, i on objedinjuje vi{e vidova savr{enstva kao {to su znanje, mo} itd.

Ovaj `ivot nema po~etka niti kraja, on je oduvjek i traja}e zauvjek.

Ka`e Allah, d`elle {e'nuhu:

قال تعالى: ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلۡحَيُّ ٱلۡقَيُّومُۚ لَا تَأۡخُذُهُۥ سِنَةٞ وَلَا نَوۡمٞۚ ﴿٢٥٥﴾

"Allah je - nema boga osim Njega - @ivi i Vje~ni! Ne obuzima Ga ni drijeme` ni san!" (prijevod zna~enja Kur'ana Al-Baqara: 255.)

Drugi: Allah, d`elle {e'nuhu, je potpuno ~ist od bilo kakvih manjkavosti ili nedostataka kao {to su: san, nemo}, neznanje, nepravda itd. On je tako|e ~ist od bilo kakve sli~nosti sa stvorenjima.

Stroga je obaveza nijekanje svega onoga {to je Allah, d`elle {e'nuhu, sam sebi zanijekao ili {to Mu je zanijekao Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, koji je ubje|en da je Allah, d`elle {e'nuhu, opisan svim svojstvima savr{enstva, suprotnih svojstvima manjkavosti, od kojih je Uzvi{eni ~ist. Tako kada Allahu, d`elle {e'nuhu, negiramo svojstvo sna ili drijeme`, automatski Mu potvr|ujemo svojstva savr{ene vje~nosti i `ivota. Negiranje bilo kojeg

svojstva manjkavosti ili nedostatka, sadr`i u sebi potvr|ivanje nekih od svojstava savr{enstva. On je savr{en, a sve mimo Njega je manjkavo. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ لَيْسَ كَمِثْلِهِۦ شَىْءٌۖ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْبَصِيرُ ﴾ لكف فقلكآفتقف ١١

"Niko nije kao On! On sve cuje i sve vidi!" (prijevod zna~enja Kur'ana, A{-[ura: 11.) Zatim ka`e:

وقال تعالى: ﴿ وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّٰمٍ لِّلْعَبِيدِ ﴾ لكف نلةفآفتقف ٤٦

"A Gospodar tvoj nije nepravedan prema robovima Svojim." (prijevod zna~enja Kur'ana, Fussilat: 46.) Zatim je rekao:

وقال تعالى: ﴿ وَمَا كَانَ ٱللَّهُ لِيُعْجِزَهُۥ مِن شَىْءٍ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا فِى ٱلْأَرْضِۚ ﴾ لكف نفمكآفتقف ٤٤

"Allahu ne mo`e ni{ta uma}i ni na nebesima ni na Zemlji." (prijevod zna~enja Kur'ana, Fatir: 44.) Zatim ka`e:

وقال تعالى: ﴿ وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا ﴾ لكف همكهآفتقف ٦٤

"Gospodar tvoj ne zaboravlja." (prijevod zna~enja Kur'ana, Maryam: 64.)

Vjerovanje (iman) u Allahova, d`elle {e'nuhu, imena, svojstva i djela je jedini put spoznaje Allaha, d`elle {e'nuhu. Uzvi{eni je na ovom svijetu Svojim robovima u~inio nedostupnim Njegovo vi|enje, ali im je zauzvrat dao da kroz ono {to vide, saznaju da

postoji njihov Gospodar, te da bi Ga na osnovu te spoznaje obo`avali.

Tako na primjer mnogi obo`avaoci obo`avaju svoje idole, mnogobo{ci obo`avaju kipove, a musliman obo`ava Allaha Uzvi{enog, Onoga koji je uto~iste svemu, nije rodio i rođen nije, i niko mu ravan nije.

Prilikom potvrđivanja Allahu, d`elle {e'nuhu, Njegovih lijepih imena treba obratiti pa`nju na sljede}e stvari:

1. Vjerovanje da Allahu pripadaju sva lijepa imena spomenuta u Kur'anu i sunnetu, bez bilo kakvog oduzimanja ili dodavanja istih. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿هُوَ ٱللَّهُ ٱلَّذِي لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلۡمَلِكُ ٱلۡقُدُّوسُ

ٱلسَّلَٰمُ ٱلۡمُؤۡمِنُ ٱلۡمُهَيۡمِنُ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡجَبَّارُ ٱلۡمُتَكَبِّرُۚ

سُبۡحَٰنَ ٱللَّهِ عَمَّا يُشۡرِكُونَ ٢٣﴾ لكف فقل كفتقف

"On je Allah - nema drugog boga osim Njega, Vladar, Sveti, Onaj koji je bez nedostatka, Onaj koji svakog obezbjeđuje, Onaj koji nad svima bdi, Silni, Uzvi{eni, Gordi, Hvaljen neka je Allah, On je vrlo visoko iznad onih koje smatraju Njemu ravnim." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al - Ha{r: 23.)

U sunnetu je zabilje`eno da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ~uo ~ovjeka kako u~i dovu: "Allahumme inni es'eluke bienne lekel-hamdu, la ilahe illa ente el-mennanu bedi'us-semavati vel-erdi ja zel-dzelali vel-ikram ja hajju ja kajjum; pa je rekao Poslanik, salalalhu alejhi ve sellem: "Znate li ~ime je molio Allaha? Reko{e: "Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju. Re~e: "Tako mi Onoga u ~ijoj ruci je moja du{a, molio je Allaha Njegovim najve}im

imenom kojim kada Ga se moli odazove se, i kada se od Njega tra`i udovolji." (bilje`e ga Ebu-Davud i Ahmed)

2. Vjerovanje da je Allah, d`elle {e'nuhu, sam sebe nazvao, opisao i pohvalio Svojim lijepim imenima, i da Njegovi robovi nemaju nikakvog udjela u tome, te da ta imena nisu izmi{ljena niti stvorena.

3. Vjerovanje da svako Allahovo, d`elle {e'nuhu, lijepo ime upu}uje na odre|eno zna~enje usko vezano za to ime, i to na najuzvi{eniji na~in bez nedostataka i manjkavosti.

Obavezno je vjerovanje kako u imena, tako i u zna~enja i svojstva na koja ona upu}uju.

4. Obavezno po{tivanje i uva`avanje svojstava na koja upu}uju Allahova lijepa imena, bez li{avanja Allaha, d`elle {anuhu, bilo kojeg atributa ili svojstva, i bez iskrivljavanja njihovih pravih zna~enja.

5. Vjerovanje u svaki propis na koji ukazuje sve i jedno Allahovo, d`elle {anuhu, ime, kao i vjerovanje u sve {to proizilazi iz toga.

Radi boljeg shva}anja ovih pet stvari nave{}emo kao primjer jedno od Allahovih, d`elle {anuhu, imena, "Es-semi'", (onaj koji sve ~uje).

a) Vjerovanje da je ovo ime, "Es-semi'", jedno od Allahovih imena koje je spomenuto u Kur'anu i sunnetu.

b) Vjerovanje da je Allah sam Sebe nazvao tim imenom i da ga je On objavio u Svojoj svetoj knjizi.

c) Vjerovanje da ovo ime, "Es-semi'", sadr`i svojstvo sluha i da je sluh jedno od Allahovih svojstava.

d) Obaveza po{tivanja i uva`avanja svojstva sluha, koje proizilazi iz imena "Es-semi'", bez li{avanja

Allaha, d`elle {e’nuhu, tog svojstva i bez iskrivljavanja zna~enja istog.
e) Vjerovanje da Allah, d`elle {e’nuhu, sve ~uje, svaki glas, bez obzira na njegovu ja~inu i intenzitet, kao i vjerovanje u ono {to proizilazi iz toga, tj. da Allah, d`elle {e’nuhu sve nadzire, i da Ga se treba bojati, uz ~vrsto ubjelenje da Allahu d`elle {e’nuhu ni{ta ne mo`e ostati skriveno.
Prilikom pritvrd`ivanja svojstava Allahu, d`elle {e’nuhu treba se pridr`avati slijede}eg:
1. Potvrlivanje svih svojstava, onakvih kakva su, spomenutih u Kur'anu i sunnetu, bez nijekanja bilo kojeg Allahovog svojstva i bez iskrivljenja njegovog izvornog zna~enja.
2. ^vrsto ubjelenje da Allahu, d`elle {e’nuhu, pripadaju samo svojstva savr{enstva, te da je On ~ist od bilo kakve mane ili nedostatka.
3. Stroga zabrana porelenja Allahovih svojstava sa svojstvima Njegovih stvorenja, jer Allahu ni{ta nije sli~no, radilo se o Njegovim svojstvima ili djelima. Ka`e Uzvi{eni:

قـــال تعـــالى: ﴿لَيۡسَ كَمِثۡلِهِۦ شَيۡءٞۖ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡبَصِيرُ﴾

لكف فـقل كآفـتّقف

"Niko nije kao On! On sve ~uje i sve vidi!" (prijevod zna~enja Kur’ana, A{- [ura: 11.)
4. Potpuno odustajanje od bilo kakvog poku{aja spoznaje kakvo}e tih svojstava, niko osim Allaha nema znanja o tome.
5. Vjerovanje u svaki propis koji proizilazi iz tih svojstava, kao i rad po tim propisima.

Radi lak{eg shvatanja svega navedenog nave{}emo primjer jednog od Allahovih svojstava, uzdizanje, uzvisivanje iznad 'Ar{a (el-istiva’).

a) Potvr|ivanje Allahu, d`elle {e’nuhu, svojstvo uzdizanja iznad 'Ar{a, i ~vrsto ubje|enje da Allahu pripada to svojstvo koje se spominje u Kur’anu. Ka`e Uzvi{eni:

قـــال تعـــالى: ا ٱلرَّحۡمَٰنُ عَلَى ٱلۡعَرۡشِ ٱسۡتَوَىٰ ﴿٥﴾ ًلِكف

مهآفتّقفۭ

"Milostivi se nad 'Ar{om uzvisio" (prijevod zna~enja Kur’ana, Taha: 5.)

b) Potvr|ivanje ovog svojstva Allahu, d`elle {e’nuhu, na na~in koji samo Njemu dolikuje. Zna~enje ovog svojstva je Allahovo uzdizanje iznad 'Ar{a na na~in koji samo Njemu dolikuje.

c) Stroga zabrana pore|enja uzdizanja Uzvi{enog sa uzdizanjem i uzvisivanjem Njegovih stvorenja. Allah, d`elle {e’nuhu, nije ovisan o 'Ar{u niti ima neku potrebu za njim a {to se ti~e uzdizanja ili uzvisivanja Njegovih stvorenja ono proisti~e iz potrebe ili oskudice za tim. To potvr|uju Allahove rije~i:

قـــال تعـــالى: ا لَيۡسَ كَمِثۡلِهِۦ شَيۡءٌۖ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡبَصِيرُ ﴾

ًلِكف فـقلِكآفتّقفۭ

"Niko nije kao On! On sve ~uje i sve vidi!" (prijevod zna~enja Kur’ana, A{-[ura: 11.)

d) Neupu{tanje u razmi{ljanje o kakvo}i Allahovog, d`elle {e’nuhu, uzdizanja iznad 'Ar{a. Na~in samog tog ~ina je stvar nedostupna za shvatanje i poimanje

ljudima (ar. gajb), koju ne poznaje niko osim Uzvi{enog.

e) Ono {to proizilazi iz vjerovanja u ovo svojstvo je potvr|ivanje uzvi{enosti i gordosti Allahu, d`elle {e’nuhu, na na~in kakav samo Njemu prili~i, zbog Njegovog uzdizanja i uzvisivanja iznad svih Njegovih stvorenja uop{te, kao i usmjeravanje srca ka Njemu Uzvi{enom. Tako onaj koji pada licem na tle obra}a Mu se rije~ima "slavljen neka je moj Gospodar Najuzvi{eniji."

Tre}e: ^vrsto ubje|enje da je samo Uzvi{eni Allah jedino i istinito bo`anstvo, te da samo On zaslu`uje da se obo`ava i da On nema sudruga. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿وَلَقَدۡ بَعَثۡنَا فِي كُلِّ أُمَّةٖ رَّسُولًا أَنِ ٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ وَٱجۡتَنِبُواْ ٱلطَّٰغُوتَۖ﴾

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: "Allahu se klanjajte, a kumira se klonite!" (prijevod zna~enja Kur’ana, En-Nahl: 36.)

Nijedan od poslanika nije poslan a da svome narodu nije govorio, ka`e Uzvi{eni:

﴿ٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ مَا لَكُم مِّنۡ إِلَٰهٍ غَيۡرُهُۥٓ﴾

"Allahu se klanjajte, vi drugog boga osim Njega nemate!" (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-A'araf: 59.)

Ka`e Uzvi{eni:

وقـــال تعـــالى: ﴿وَمَآ أُمِرُوٓاْ إِلَّا لِيَعۡبُدُواْ ٱللَّهَ مُخۡلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ حُنَفَآءَ﴾

"A nare|eno im je da se samo Allahu klanjaju, da Mu iskreno kao pravovjerni, vjeru ispovjedaju." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Bayyinah: 5.)

Buharija i Muslim bilje`e hadis u kome Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ka`e obra}aju}i se Mu'azu, radijallahu anhu: "O Mu'aze, zna{ li koje je Allahovo pravo kod Njegovih robova, i koje je pravo robova kod Njega? Rekao sam: "Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju. Re~e: "Allahovo pravo kod njegovih robova je da ga obo`avaju i da Mu druga ne pripisuju a pravo robova kod Njega je da ne kazni od njih onoga koji Mu druga ne bude pripisivao."

Jedini istinski bog je Onaj kojeg srca za Boga prihvataju i kojeg obo`avaju, Onaj prema Kojem se srca ispunjavaju ljubavlju, osje}aju}i da im je dovoljna nada u Njega, mole}i i pomo} tra`e}i samo od Njega, boje}i se i strahuju}i samo od Njega. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلۡحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدۡعُونَ مِن دُونِهِۦ هُوَ ٱلۡبَٰطِلُ وَأَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلۡعَلِيُّ ٱلۡكَبِيرُ ٦٢﴾

"To je zato {to Allah - postoji, a oni kojima se oni pored Allaha klanjaju - ne postoje, i zato {to je Allah uzvi{en i velik." (prijevod zna~enja Kur'ana Al-Had`d`: 62.)

Va`nost vjerovanja u Bo`iju jedno}u (ar. tevhid)

Njegova va`nost se odra`ava u sljede}im stvarima:
1. Bit vjere Islama, njen prvi i posljedni cilj je da ljudima predo~i Bo`iju jedno}u.
2. S tim ciljem je Allah, d`elle {e'nuhu, stvorio stvorenja, slao poslanike i objavljivao knjige; zbog njega su se ljudi i d`ini podijelili u dvije skupine; vjernike i nevjernike, sretne i nesretne.
3. On je prva obaveza koju prihvata onaj koji ulazi u Islam, i on je zadnja stvar sa kojom vjernik napu{ta ovaj svijet.

Realizacija i sprove|enje vjerovanja u Bo`iju jedno}u

Realizira se na taj na~in {to }e ~ovjek o~istiti svoje vjerovanje od bilo kakvih primjesa {irka, novotarija i grijeha.
Realizacija se dijeli na obaveznu i neobaveznu tj. pohvalnu.
Obavezna realizacija biva sprove|enjem triju stvari:
1. ^i{}enje vjerovanja od primjesa politeizma koje negiraju osnove vjerovanja.
2. ^i{}enje vjerovanja od novotarija koje umanjuju ili negiraju dio vjerovanja vezanog za naredbe i zabrane, ili koje negiraju osnove vjerovanja, ukoliko su od te vrste.

3. ^i{}enje vjerovanja od grijeha koji uti~u na njega i umanjuju nagradu za njegovu ispravnu realizaciju.

[to se ti~e neobavezne, tj. pohvalne realizacije, tu ubrajamo sljede}e primjere:

a) Realizacija stepena dobro~instva (ar. ihsan).

b) Realizacija stepena potpunog ubje|enja (ar. jekin).

c) Realizacija potpune strpljivosti (ar. sabur) koja se ogleda u tome da se vjernik ne jada i ne `ali nikome osim Allahu, d`elle {e’nuhu.

d) Molbe i potra`nje ne upu}ivati nikome osim Allahu.

e) Realizacija potpunog oslanjanja na Allah, d`elle {e’nuhu (ar. tevekkul), koji se ogleda u ostavljanju nekih dozvoljenih stvari koje su od uzro~nika izlije~enja kao {to su u~enje ajeta i dova oboljelom (ar. rukja) ili kao {to je kauterizacija.

f) Realizacija stepena potpune ljubavi prema Allahu, d`elle {e’nuhu, koja se ogleda u ~injenju dobrovoljnih djela (ar. nafila).

Ko realizira i sprovede vjerovanje na gore navedene na~ine, mo`e uz Allahovu pomo} biti siguran od vje~ne patnje u D`ehennemu. A onaj ~ije vjerovanje bude potpuno, i uz to ostavi male i velike grijehe, siguran je na ovom i na onom svijetu. Ka`e Uzvi{eni:

قـــال تعـــالى: ﴿ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَغۡفِرُ أَن يُشۡرَكَ بِهِۦ وَيَغۡفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَن يَشَآءُۚ ﴾ لِكف فـةهلفـقٓفـتّةف ٤٨

"Allah ne}e oprostiti da Mu se neko drugi smatra ravnim, a oprosti}e manje grijehe od toga, kome On ho}e." (prijevod zna~enja Kur’ana, An-Nisa': 48.), a zatim ka`e:

وقـــال تعـــالى: ﴿ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَلَمۡ يَلۡبِسُوٓاْ إِيمَٰنَهُم بِظُلۡمٍ

أُوْلَٰٓئِكَ لَهُمُ ٱلۡأَمۡنُ وَهُم مُّهۡتَدُونَ ٨٢﴾ لكف

فـةعهمفـهآفـّةفـ ٨٢

"Bi}e sigurni samo oni koji vjeruju i vjerovanje svoje s mnogob{tvom ne mije{aju; oni }e biti na pravom putu." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-An'am: 82.)

Nasuprot vjerovanju u Allahovu jedno}u je politeizam (ar. {irk).

Postoje tri vrste {irka:

1. Veliki {irk, koji negira osnove vjerovanja i kojeg Uzvi{eni Allah nikome ne opra{ta, osim ko se iskreno pokaje i promijeni. Ko umre ~ine}i veliki {irk osta}e vje~no u vatri. Veliki {irk je da rob uz Allaha obo`ava jo{ nekoga, da ga moli i da se oslanja na njega, da ga voli i boji ga se, kao {to se voli Allah ili Ga se boji kao {to se Allaha treba bojati. Ka`e Uzvi{eni:

قـال تعـالى: ﴿إِنَّهُۥ مَن يُشۡرِكۡ بِٱللَّهِ فَقَدۡ حَرَّمَ ٱللَّهُ عَلَيۡهِ ٱلۡجَنَّةَ

وَمَأۡوَىٰهُ ٱلنَّارُۖ وَمَا لِلظَّٰلِمِينَ مِنۡ أَنصَارٖ﴾ لكف

فـةهفـعكفآفـّةفـ ٧٢

"Ko drugog Allahu smatra ravnim Allah }e mu ulazak u D`ennet zabraniti i boravi{te njegovo }e D`ehennem biti; a nevjernicima ne}e niko pomo}i." (prijevod zna~enje Kur'ana, Al-Maida: 72.)

2. Mali {irk, je onaj {irk koji krnji cjelovitost vjerovanja, on je sredstvo koje vodi u veliki {irk kao naprimjer zaklinjanje nekim mimo Allaha ili ~injenje djela radi nekog drugog osim Allaha (ar. rija').
3. Skriveni {irk, vezan za namjere `elje i stremnje. On mo`e biti prve ili druge gore navedene vrste. Prenosi se od Mahmuda ibn Lebida, radijjallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ono ~ega se najvi{e za vas bojim je skriveni {irk." Reko{e: "A {ta je to skriveni {irk, Allahov poslani~e?" Re~e: "^injenje dijela radi ljudi." (bilje`i ga imam Ahmed)

Definicija obo`avanja (ar. ibadet)

Obo`avanje obuhvata sve ono {to Uzvi{eni Allah voli i ~ime je zadovoljan, od vjerovanja, djela srca ili organa, tj. sve ono ~ijim se ~injenjem pribli`iva Allahu, d`elle {e'nuhu. U obo`avanje spada sve {to je propisano Allahovom knjigom ili sunnetom Njegovog poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.
Neke od vrsta ibadeta su: ibadet srca, kao {to je vjerovanje u {est imanskim temelja, oslanjanje na Allaha, strah i ljubav prema Njemu itd. Neki od tih ibadeta su vidljivi kao {to su: namaz, post, zekat, had`d`. Ibadet je ispravan samo ako je sazdan na dvije osnove:
Prva osnova je iskreno i ~isto obo`avanje samo Uzvi{enog Allaha ne pripisuju}i Mu druga. Ka`e Uzvi{eni:

قـــال تعـــالى: ﴿ أَلَا لِلَّهِ ٱلدِّينُ ٱلْخَالِصُ ۚ وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُوا۟ مِن دُونِهِۦٓ أَوْلِيَآءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلْفَىٰٓ إِنَّ ٱللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِى مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهْدِى مَنْ هُوَ كَـٰذِبٌ كَفَّارٌ ﴿٣﴾ ﴾ لكف فـة كهكآفتّقف.

"Iskreno ispovjedanje vjere je dug Allahu! A onima koji pored Njega uzimaju za{titnika: "Mi im se klanjamo samo zato da bi nas {to vi{e Allahu pribli`ili" - Allah }e njima, zaista, presuditi o onome u ~emu su se oni razilazili. Allah nikako ne}e ukazati na pravi put onome ko je la`ljivac i nevjernik." (prijevod zna~enja Kur’ana, Az-Zumar: 3.) I ka`e Allah, d`elle {e'nuhu:

وقـــال تعـــالى: ﴿ وَمَآ أُمِرُوٓا۟ إِلَّا لِيَعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ حُنَفَآءَ ﴾ لكف فـةقـهفآفتّقف.

"A nare|eno im je da se samo Allahu klanjaju, da Mu iskreno, kao pravovjerni, vjeru ispovjedaju." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Bayyina: 5.)

Druga osnova je slije|enje Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u onome sa ~im je on do{ao. To jeste da rob radi ono {to je radio Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na na~in kako je to on ~inio bez dodavanja ili oduzimanja bilo ~ega. Ovo je zna~enje {ehadeta: "Muhammed je Allahov Poslanik." Ka`e Uzvi{eni:

قال سبحانه وتعالى: ﴿ قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ ٱللَّهَ فَٱتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ ٱللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ﴾ [آل عمران: ٣١].

"Reci: "Ako Allaha volite mene slijede i vas }e Allah voljeti i grijehe vam oprostiti!" (prijevod zna~enja Kur'ana, Ali-Imran: 31.), a potom ka`e:

وقال تعالى: ﴿ وَمَآ ءَاتَىٰكُمُ ٱلرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَىٰكُمْ عَنْهُ فَٱنتَهُوا۟ ﴾ [الحشر: ٧].

"Ono {to vam Poslanik da uzmite, ono {to vam zabrani toga se klonite." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Ha{r: 7.) Zatim je rekao:

وقال تعالى: ﴿ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا۟ فِىٓ أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا۟ تَسْلِيمًا ﴿٦٥﴾ ﴾ [النساء: ٦٥].

"I tako Mi Gospodara tvoga oni ne}e biti vjernici dok za sudiju u sporovima me|usobnim tebe ne prihvate i da onda zbog presude tvoje u du{ama svojim nimalo tegobe ne osjete i dok se sasvim ne pokore." (prijevod zna~enja Kur'ana, An-Nisa': 65.)

Stepen potpunog obo`avanje se realizira sa dvije stvari:

Prva: Potpuna ljubav prema Allahu, d`elle {e'nuhu, na na~in da se ta ljubav i ono {to On voli predpostavi nad bilo ~im drugim.

Druga: Osje}aj potpune poni`enosti i skru{enosti prema Uzvi{enom Allahu tako da se rob pot~ini Uzvi{enom ~ine}i ono {to On nare|uje, a ostavljaju}i ono {to On zabranjuje. Robovanje Allahu, d`elle {e’nuhu, obuhvata potpunu ljubav i pot~injenost Njemu uz nadu i strah od Njega u isto vrijeme. Primjenom ovih navedenih na~ela rob realizuje ~in robovanja Uzvi{enom Tvorcu. Osnovni cilj robovanja je postizanje Allahove, d`elle {e’nuhu, ljubavi i Njegovog zadovoljstva.

Allah, d`elle {e’nuhu, voli da Mu se Njegov rob pribli`ava ~injenjem onoga {to mu je On propisao i naredio. Kad god rob pove}a ~injenje dobrovoljnih ibadeta, Allah, d`elle {e’nuhu, ga pribli`i Sebi, i pove}a mu stepen kod Sebe. Sve ovo biva uzrocima ulaska u D`ennet Allahovom dobrotom i milo{}u. Ka`e Uzvi{eni:

قال سبحانه وتعالى: ٱدۡعُواْ رَبَّكُمۡ تَضَرُّعٗا وَخُفۡيَةًۚ إِنَّهُۥ لَا يُحِبُّ ٱلۡمُعۡتَدِينَ ﴿٥٥﴾ لكف فقعمكفن ٓفتقف

"Molite se ponizno i u sebi Gospodaru svome, ne voli On one koji se previ{e glasno mole." (prijevod zna~enje Kur'ana, Al-A'raf: 55.)

Dokazi i znakovi Allahove jedno}e

Postoji mnogo dokaza i znakova Allahove jedno}e. Onaj ko ih bude promatrao i o njima pomno razmi{ljao, neupitno }e do}i do ubje|enja o Allahovoj jedno}i, vezanoj za Njegova djela, lijepa imena i svojstva, i shvati}e da je samo Njegovo pravo da

bude obo`avan. Navodimo samo neke od tih dokaza i znakova, mada su oni mnogoborojni:

a) Veli~ina i preciznost stvaranja svemira, broj stvorenja u njemu, te savr{ena preciznost poretka koji u njemu vlada. Ko bude razmi{ljao o stvaranju nebesa i zemlje, sunca i mjeseca, te stvaranju ~ovjeka, `ivotinja, biljaka, sigurno }e do}i do zaklju~ka da sva ta stvorenja moraju imati jednog savr{enog Tvorca, koji zaslu`uje da bude obo`avan. Ka`e Allah, d`elle {e'nuhu:

قال سبحانه وتعالى: ﴿وَجَعَلْنَا فِي ٱلْأَرْضِ رَوَٰسِيَ أَن تَمِيدَ بِهِمْ وَجَعَلْنَا فِيهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَّعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٣١﴾ وَجَعَلْنَا ٱلسَّمَآءَ سَقْفًا مَّحْفُوظًا ۖ وَهُمْ عَنْ ءَايَٰتِهَا مُعْرِضُونَ ﴿٣٢﴾ وَهُوَ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلَّيْلَ وَٱلنَّهَارَ وَٱلشَّمْسَ وَٱلْقَمَرَ ۖ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٣٣﴾﴾ [٣١ - ٣٣]

"Mi smo po Zemlji nepomi~ne planine razmjestili da ih ona ne potresa, i po njima smo staze i bogaze stvorili da bi oni kuda `ele stizali. I to {to je nebeski svod osiguran Na{e je djelo, a oni se ipak okre}u od znamenja koja su na njemu. I no} i dan Njegovo su djelo, i Sunce i Mjesec, i svi oni nebeskim svodom plove." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Anbija': 31-33.) A zatim ka`e:

وقـــال تعــــــالى: ﴿ وَمِنۡ ءَايَٰتِهِۦ خَلۡقُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ
وَٱخۡتِلَٰفُ أَلۡسِنَتِكُمۡ وَأَلۡوَٰنِكُمۡۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّلۡعَٰلِمِينَ
٢٢ ﴾ لكف فـقكِهٓفٓقف ٢٢

"I jedan od dokaza Njegovih je stvaranje nebesa i zemlje, i raznovrsnost jezika va{ih i boja va{ih; to su zaista, pouke za one koji znaju." (prijevod zna~enja Kur'ana, Ar-Rum: 22.)

b) Ono s ~im su do{li poslanici, poslani od Allaha, d`elle {e'nuhu, koji ih je pomogao mnogim dokazima i znakovima, upu}uje na Allahovu jedno}u i savr{enstvo. Propisi koji su robovima objavljeni su jasan dokaz da je to djelo svojstveno samo Uziv{enom Tvorcu. To je djelo Onoga koji zna {ta je za Njegove robove dobro a {ta zlo. Ka`e Allah, d`elle {e'nuhu:

قـــال تعــــالى: ﴿ لَقَدۡ أَرۡسَلۡنَا رُسُلَنَا بِٱلۡبَيِّنَٰتِ وَأَنزَلۡنَا مَعَهُمُ
ٱلۡكِتَٰبَ وَٱلۡمِيزَانَ لِيَقُومَ ٱلنَّاسُ بِٱلۡقِسۡطِۖ ﴾ لكف
فـقكقكٓفٓقف ٢٥.

"Mi smo izaslanike na{e s jasnim dokazima slali i po njima knjige i terezije objavljivali da bi ljudi pravedno postupali." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al - Hadid: 25.) A zatim ka`e:

وقال تعالى: ﴿ قُل لَّئِنِ ٱجْتَمَعَتِ ٱلْإِنسُ وَٱلْجِنُّ عَلَىٰٓ أَن يَأْتُوا۟
بِمِثْلِ هَٰذَا ٱلْقُرْءَانِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِۦ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ
لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ﴿٨٨﴾ ﴾

"Reci: "Kad bi se svi ljudi i d`innovi udru`ili da sa~ine jedna ovakav Kur’an, oni, kao {to je on, ne bi sa~inili, pa makar i jedni drugima pomagali." (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Isra': 88.)

c) Prirodna uro|ena osobina, koju je Uzvi{eni usadio u srca svih ljudi, pomo}u koje ~ovjek dolazi do priznanja i svjedo~enja Allahove jedno}e. Ta prirodnost posebno dolazi do izra`aja u trenucima kada ~ovjeka zadesi neka neda}a ili pote{ko}a, tada se on vrati Allahu mole}i samo Njega za pomo}. Kada bi ~ovjek bio sa~uvan od svih sumnji, strasti i po`uda koje slabe osje}aj prirodne potrebe za Tvorcem, osjetio bi da srce potvr|uje i svjedo~i postojanje Jednog, Jedinog, Savr{enog Tvorca koji je jedinstven u svojim djelima, imenima i svojstvima, te da je On jedini koji zaslu`uje obo`avanje. Tako|er bi osjetio potpunu predanost onome {to je propisano ljudima od Allaha, d`elle {e’nuhu. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا ۚ فِطْرَتَ ٱللَّهِ ٱلَّتِى
فَطَرَ ٱلنَّاسَ عَلَيْهَا ۚ لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ ٱللَّهِ ۚ ذَٰلِكَ ٱلدِّينُ ٱلْقَيِّمُ
وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾ ۞ مُنِيبِينَ إِلَيْهِ وَٱتَّقُوهُ

وَأَقِيمُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَلَا تَكُونُوا۟ مِنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ﴿٣١﴾ لكف

فقكهآفّةوفه ٣٠-٣١.

"Ti upravi lice svoje vjeri kao pravi vjernik, vjeri, djelu Allahovu, prema kojoj je On ljude na~inio, - ne treba da se mijenja Allahova vjera, jer to je prava vjera, ali ve}ina ljudi to ne zna, - obra}aju}i mu se predano! Bojte se Njega i obavljajte molitvu, i ne budite od onih koji Mu druge ravnim smatraju." (prijevod zna~enja Kur'ana, Ar-Rum: 30-31.)

Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Svako dijete se rodi sa prirodnim osje}ajem za postojanje Allaha, te njegovi roditelji od njega na~ine @idova, kr{}ana ili vatropoklonika, kao {to `ivotinja donese na svijet svoje mladun}e zdravo i normalno, vi na njemu ne primjetite falinku niti sakatost. Zatim je prou~io: "Vjeri, djelu Allahovu prema kojoj je On ljude na~inio." (bilje`i ga Buharija)

Drugi temelj (ar. rukn) - Vjerovanje u Meleke

Definicija vjerovanja u meleke

Vjerovanje u meleke je ~vrsto ubjeđenje da Allah, d`elle {e'nuhu, ima meleke koje je stvorio od svjetlosti, i da samo njemu robuju. Oni se onome {to im Allah Uzvi{eni zapovijedi ne opiru i ono {to im naredi izvr{avaju. Hvale ga no}u i danju, ne malaksavaju. Njihov broj ne zna niko osim Allah

Uzvi{enog. On ih je zadu`io mnogim radnjama i obavezama. Allah Uzvi{eni ka`e:

قـــــال تعـــــالى: ا وَلَـٰكِنَّ ٱلۡبِرَّ مَنۡ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِ
وَٱلۡمَلَـٰٓئِكَةِ ﴾ [سورة البقرة: الآية ١٧٧].

“^estiti su oni koji vjeruju u Allaha, i u Onaj svijet, i u meleke." (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Baqara: 177.) Uzvi{eni Allah ka`e:

وقال تعالى: ا كُلٌّ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَمَلَـٰٓئِكَتِهِۦ وَكُتُبِهِۦ وَرُسُلِهِۦ لَا
نُفَرِّقُ بَيۡنَ أَحَدٖ مِّن رُّسُلِهِۦۚ ﴾ [سورة البقرة: الآية ٢٨٥].

“Poslanik vjeruje u ono {to mu se objavljuje Od Gospodara Njegova, i vjernici – svaki vjeruje u Allaha, i meleke Njegove.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al–Baqara: 285.) U poznatom hadisu D`ibrila u kojem je pitao Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, o islamu, imanu i ihsanu, rekao je: ”Bo`iji Poslani~e, obavijesti me o imanu!" Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je odgovorio: “Iman je da vjeruje{ u Allaha, Njegove meleke, Njegove knjige, Njegove poslanike, sudnji dan i da vjeruje{ u odre|enje dobra i zla."

Stepen vjerovanja u meleke u islamu i njegov propis

Vjerovanje u meleke je drugi stub (ar.rukn) od {est stubova imana, bez kojeg ne}e biti primljen, niti ispravan iman roba. Svi muslimani su slo`ni na tome da je obaveza vjerovati u ~asne meleke i da onaj ko negira njihovo postojanje ili postojanje nekih od njih

biva nevjernikom i postupio je suprotno Kur’anu, sunnetu i konsenzusu (id`ma). Uzvi{eni Allah ka`e:

قال تعالى: ﴿ وَمَن يَكۡفُرۡ بِٱللَّهِ وَمَلَٰٓئِكَتِهِۦ وَكُتُبِهِۦ وَرُسُلِهِۦ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِ فَقَدۡ ضَلَّ ضَلَٰلَۢا بَعِيدًا ﴾ [سورة النساء:الآية ١٣٦]

“A onaj ko ne bude vjerovao u Allaha, i u meleke Njegove, i u knjige Njegove, i u poslanike Njegove, i u onaj svijet – daleko je zalutao." (prijevod zna~enja Kur’ana, sura An - Nisa’: 36.)

Kako vjerovati u meleke?

Postoji op}e i detaljno vjerovanje u meleke.
Op}e vjerovanje obuhvata sljede}e stvari:
Prvo: Vjerovanje u njihovo postojanje, i da su oni jedno od Allahovih stvorenja. Uzvi{eni Allah ih je stvorio da samo Njemu robuju. Njihovo postojanje je stvarno. Na{a nemogu}nost da ih vidimo ne dokazuje njihovo nepostojanje, jer koliko se u Kosmosu nalazi sitnih stvorenja koje mi ne vidimo, a koje u stvarnosti postoje. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je vidio D`ibrila u njegovom stvarnom obliku dva puta, a pojedini ashabi su vidjeli neke od meleka u ljudskom obliku. Imam Ahmed je zabilje`io u Musnedu da je Abdullah bin Mes’ud, radijallahu anhu, rekao: ”Allahov Poslanik je vidio D`ibrila u njegovom obliku sa {estotina krila, a svako krilo je zaklonilo horizont." Imam Muslim bilje`i hadis u kome se ka`e da je D`ibril do{ao Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, u ljudskom obliku, u izrazito bijeloj odje}i, i izrazito crne kose. Na njemu se nije primje}ivao trag putovanja i niko ga od ashaba nije poznavao.

Drugo: Da im se da mjesto koje im je Uzvi{eni Allah odredio. Oni su Allahovi, On im nare|uje. Uzvi{eni Allah im je ukazao po~ast, dao im visoko mjesto i u~inio ih bliskim Sebi. Od njih su Allahovi izaslanici sa objavom i bez nje. Nisu u stanju u~initi ni{ta bez Allahove, d`elle {e'nuhu, volje. Pa i pored toga oni ne mogu sebi ni drugima korist pribaviti, niti {tetu otkloniti. Zato nije dozvoljeno da im se ~ini bilo kakva vrsta ibadeta, a kamoli da im se pripisuju bo`anska svojstva, kao {to ~ine kr{}ani sa Isaom, alejhis-selam. Uzvi{eni Allah u Kur'anu ka`e:

قال تعالى: ﴿ وَقَالُواْ ٱتَّخَذَ ٱلرَّحْمَٰنُ وَلَدًاۗ سُبْحَٰنَهُۥۚ بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ ٢٦ لَا يَسْبِقُونَهُۥ بِٱلْقَوْلِ وَهُم بِأَمْرِهِۦ يَعْمَلُونَ ٢٧ ﴾ [سورة الأنبياء:الآيتان ٢٦-٢٧].

"Oni govore: "Milostivi ima dijete!" Hvaljen neka je On! A meleki su samo robovi po{tovani. Oni ne govore dok On ne odobri i postupaju nako kako On naredi." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Anbiya': 26-27.)

Allah Uzvi{eni u Kur'nu ka`e:

وقال تعالى: ﴿ لَّا يَعْصُونَ ٱللَّهَ مَآ أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴾ [سورة التحريم:الآية ٦].

"Koji se onome {to im Allah zapovijedi ne}e opirati, i koji }e ono {to im se naredi izvr{iti." (prijevod zna~enja Kur'ana, At-Tahrim: 6.)

Ovo je ono {to svaki vjernik i vjernica moraju ostvariti od imana, ono {to moraju nau~iti i u to

vjerovati, i nema niko opravdanje za njegovo nepoznavanje.

Materija od koje su stvoreni meleki

Allah, d`elle {e'nuhu, je stvorio meleke od svjetlosti, d`inne od vatre, a ljude od ilova~e. Meleki su stvoreni prije Adema, alejhis-selam. Muslim bilje`i hadis u kojem Poslanik, sallallahu alejhi ve selem, ka`e: ” Meleki su stvoreni od svjetlosti, d`inni od plamena vatre, a Adem je stvoren od onoga {to vam je opisano.”

Broj meleka

Meleki su stvorenja ~iji broj ne zna niko osim Uzvi{eni Allah zbog njihova mno{tva. Na nebesima nema prostora veli~ine ~etiri prsta, a da na njemu nema meleka na sed`i ili kijamu. U Bejtul-Ma’mur, na sedmom nebu, ulše svaki dan sedamdeset hiljada meleka, i vi{e se u njega ne vra}aju. Na sudnjem danu bi}e donesena vatra i ima}e sedamdeset hiljada u`eta, a svako u`e }e vu}i sedamdeset hiljada meleka. Uzvi{eni Allah u Kur’anu ka`e:

قال تعالى: ﴿ وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ ﴾ [سورة المدثر:الآية ٣١]

”A vojske Gospodara tvoga samo On zna.” (prijevod zna~enja Kur’ana,
Al-Muddessir: 31.)
Poslanik, salallahu alejhi ve selem, u hadisu ka`e: ”Za{kripala su nebesa, a kako nebi za{kripala, kada na njima nema prostora veli~ine stopala, a da na njemu nema meleka na sed`di ili ruku’u.” A o Bejtu-l-

Ma’muru Poslanik, sallallahu alejhi ve selem, ka`e: "U njega svaki dan u|e sedamdeset hiljada meleka, i vi{e se u njega ne vra}aju.” (bilje`i ga Buhari i Muslim). Poslanik, salallahu alejhi ve selem, tako|er ka`e: ”Donijet }e se D`ehennem i ima}e sedamdeset hiljada u`eta, svako u`e }e vu}i sedamdeset hiljada meleka." (bilje`i ga Muslim.) Iz gore navedenog se vidi mnogobrojnost meleka. Samo broj spomenutih u prethodnim hadisima dose`e cifru od devetsto miliona i ~etiri hiljade meleka. A {ta je tek sa ostalim melekima. Hvaljen neka je Onaj koji ih je stvorio, njima upravlja i zna njihov broj.

Imena meleka

Obaveza je vjerovati u meleke koje je Uzvi{eni Allah spomenuo u Kur’anu ili njegov Poslanik u sunnetu, a najpoznatija su trojica:

1. D`ibril ili D`ebrail, on je Ruhul-Kudus koji spu{ta objavu poslanicima, koja o`ivljava srca.
2. Mikail ili Mikal, koji je zadu`en za ki{u koja je `ivot za zemlju i koju usmjerava tamo gdje mu Uzvi{eni Allah naredi.
3. Israfil koji je zadu`en za puhanje u rog, obznanjuju}i time kraj ovog svijeta i po~etak drugog (ahireta).

Svojstva meleka

Meleki su stvarna stvorenja. Imaju stvarna tijela i odlikuju se fizi~kim i moralnim svojstvima, od kojih su:

1. Veli~ina njihovog izgleda i tijela. Uzvi{eni Allah je stvorio meleke u veoma velikim oblicima koja dolikuju njihovim ~asnim djelima kojima ih je Uzvi{eni Allah zadu`io.
2. Imaju krila. Uzvi{eni Allah je stvorio meleke sa dva, tri, i ~etiri krila, a neke i sa vi{e. Poslanik, salallahu alejhi ve selem, je vidio D`ibrila u njegovom obliku sa {eststotina krila kojima je zaklonio horizont. Uzvi{eni Allah u Kur'anu ka`e:

قال تعالى: ﴿ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ جَاعِلِ
ٱلْمَلَٰٓئِكَةِ رُسُلًا أُوْلِيٓ أَجْنِحَةٖ مَّثْنَىٰ وَثُلَٰثَ وَرُبَٰعَۚ يَزِيدُ فِي
ٱلْخَلْقِ مَا يَشَآءُۚ ﴾ [سورة فاطر:الآية ١] .

"Hvaljen neka je Allah, stvoritelj nebesa i Zemlje, koji meleke sa po dva, tri i ~etiri krila ~ini izaslanicima; On onome {to stvara dodaje {ta ho}e." (prijevod zna~enja Kur'ana, Fatir: 1.)
3. Nemaju potrebe za hranom. Allah, d`elle {e'nuhu, je stvorio meleke bez potrebe za hranom. Meleki se ne `ene niti se razmno`avaju.
4. Meleki su `iva i razumna bi}a. Uzvi{eni Allah je s njima razgovarao i oni su s njim razgovarali. Meleki su razgovarali sa Ademom, alejhis-selam, i nekim poslanicima.
5. Imaju mogu}nost pretvaranja u oblike mimo svojh stvarnih oblika. Allah, d`elle {e'nuhu, je dao melekima sposobnost pretvaranja u ljudske oblike, i ovo je odgovor idolopoklonicima koji tvrde da su meleki Allahove, d`elle {e'nuhu, k}eri. Nije nam poznat na~in njihova pretvaranja, osim da se

pretvaraju u veoma precizne oblike i tada ih je te{ko razlikovati od ljudi.

Smrt meleka

Svi meleki }e umrijeti na sudnjeme danu, kao i melek smrti, zatim }e biti pro`ivljeni da bi obavili djela kojima ih je Uzvi{eni Allah zadu`io.

Ibadet meleka

Meleki Allahu Uzvi{enom ~ine razne vrste ibadeta kao {to su: namaz, dova, veli~anje Uzvi{enog Allaha, ruku', sed`da, bogobojaznost, ljubav prema Allahu i sl. Svojstva kojima se odlikuje ibadet meleka:
1. Stalni i neprekidni ibadet, bez malaksavanja.
2. Iskrenost prema Svemogu}em Allahu
3. Stalna pokornost i nepogrje{ivost, zbog njihove za{tite od grijeha i pogre{ki.
4. Poniznost i mnogi ibadet. Uzvi{eni Allah ka`e:

قال تعالى: ﴿ يُسَبِّحُونَ ٱلَّيۡلَ وَٱلنَّهَارَ لَا يَفۡتُرُونَ ﴾ [سورة الأنبياء:الآية ٢٠]

"Hvale Ga danju i no}u, ne malaksavaju." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Anbiya': 20.)

Djela meleka

Meleki ~ine razna djela kojima ih je Uzvi{eni Allah zadu`io, tako da su neki:
- Meleki koji dr`e prijesto ('Ar{).
- Melek zadu`en za spu{tanje objave poslanicima.

- ^uvari D`enneta i vatre.
- Meleki zadu`eni za oblake, ki{u i bilje.
- Melek zadu`en za planine.
- Melek zadu`en za puhanje u rog.
- Meleki zadu`eni za bilje`enje djela sinova Ademovih.
- Meleki zadu`eni za ~uvanje ~ovjeka, a kada mu Uzvi{eni Allah ne{to odredi ostave ga i biva ono {to mu je odre|eno.
- Meleki koji su stalno uz ~ovjeka i upu}uja ga na dobro.
- Meleki zadu`eni za stvaranje ~ovjeka, za udahnjivanje du{e u njega, za bilje`enje njegove opskrbe i njegovih djela, i da li }e biti sretan ili nesretan.
- Meleki zadu`eni za uzimanje ljudskih du{a prilikom smrti.
- Meleki zadu`eni za pitanje ljudi u kaburu, i za ono {to slijedi od blagodati ili kazne.
- Meleki zadu`eni za dostavu selama Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, od njegova ummeta. ^ovjek ne treba putovati do Poslanika, salallahu alejhi ve selem, da bi ga poselamio, nego je dovoljno ma gdje se nalazio, da donese salavat i selam na njega, salallahu alejhi ve selem, a meleki su ti koji }e mu prenijeti selam. Putovanje je dozvoljeno samo radi posjete Polanikovog, salallahu alejhi ve selem, mesd`ida. Ovo su najpoznatija djela meleka, a ima ih jo{ mnogo. Dokazi za njih su: Uzvi{eni Allah u Kur'anu ka`e:

قـــال تعـــالى: ﴿ ٱلَّذِينَ يَحۡمِلُونَ ٱلۡعَرۡشَ وَمَنۡ حَوۡلَهُۥ يُسَبِّحُونَ بِحَمۡدِ رَبِّهِمۡ وَيُؤۡمِنُونَ بِهِۦ وَيَسۡتَغۡفِرُونَ لِلَّذِينَ ءَامَنُواْ ﴾ [سورة غافر:الآية ٧].

”Meleki koji dr`e prijesto i oni koji su oko njega veli~aju i hvale Gospodara svoga i vjeruju u Njega i mole se da budu opro{teni grijesi vjernicima.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Mu’min: 7). Uzvi{eni Allah u Kur’anu ka`e:

وقـــال تعـــالى: ﴿ قُلۡ مَن كَانَ عَدُوًّا لِّجِبۡرِيلَ فَإِنَّهُۥ نَزَّلَهُۥ عَلَىٰ قَلۡبِكَ بِإِذۡنِ ٱللَّهِ ﴾ [سورة البقرة:الآية ٩٧].

”Reci: ”Ko je neprijatelj D`ibrilu? a on, Allahovom voljom, tebi stavlja na srce Kur’an.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Baqara: 97.)

Uzvi{eni Allah u Kura’nu ka`e:

وقال تعالى: ﴿ وَلَوۡ تَرَىٰٓ إِذِ ٱلظَّٰلِمُونَ فِي غَمَرَٰتِ ٱلۡمَوۡتِ وَٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ بَاسِطُوٓاْ أَيۡدِيهِمۡ أَخۡرِجُوٓاْ أَنفُسَكُمُۖ ﴾ [سـورة الأنعام:الآية ٩٣].

”A da ti je vidjeti nevjernike u smrtnim mukama, kada meleki budu ispru`ili ruke svoje prema njima.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-An’am: 93.)

Du`nosti ljudi prema melekima

Vjerovanje u njih, ljubav prema njima, njihovo po{tivanje i spominjanje njihovih vrednota, zabrana njihova psovanja, omalova`avanja i ismijavanja.

Udaljavanje od onoga {to oni mrze, jer njih uznemirava ono {to uznemirava ljude.

Plodovi vjerovanja u meleke

Ostvarivanje imana, jer iman ne}e biti ispravan bez vjerovanja u njih.
Znanje o veli~ini njihova Stvoritelja, Njegove mo}i i vlasti, jer se u veli~ini stvorenja ogleda veli~ina Stvoritelja.
Pove}anje imana u srcu vjernika spoznajom njihovih svojstava, stanja i radnji.
Sigurnost i smirenost koju sti~u vjernici Allahovim, d`elle {e'nuhu, u~vr{}ivanjem preko svojih meleka.
Ljubav prema melekima za ono {to ~ine od ibadeta na najpotpuniji na~in, i za oprost koji tra`e za vjernike.
Mr`nja ru`nih djela i grijeha.
Zahvaljivanje Uzvi{enom Allahu na njegovoj brizi prema svojim robovima, jer je neke od meleka u~inio ~uvarima ljudi, neke pisarima ljudskih djela, i mnoge druge koji su od koristi ljudima.

Tre}i temelj (ar.rukn) imana - Vjerovanje u Knjige

Vjerovanje u knjige koje je Uzvi{eni Allah objavio svojim poslanicima je tre}i temelj imana. Uzvi{eni Allah je slao poslanike s jasnim dokazima i objavio im knjige kao milost i uputu, kako bi upotpunili svoju sre}u na ovome i budu}eme svjetu, i kako bi iste bile pravcem kojeg }e slijediti, i presuliva~em melu ljudima u onome u ~emu se razilu. Uzvi{eni Allah ka`e:

قـــال تعـــالى: ﴿ لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِٱلْبَيِّنَٰتِ وَأَنزَلْنَا مَعَهُمُ ٱلْكِتَٰبَ وَٱلْمِيزَانَ لِيَقُومَ ٱلنَّاسُ بِٱلْقِسْطِ ﴾ [سورة الحديد:الآيــة ٢٥].

”Mi smo izaslanike na{e s jasnim dokazima slali i po njima knjige i terezije objavljivali, da bi ljudi pravedno postupali. (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Hadid: 25.) Uzvi{eni Allah takole ka`e:

وقـــال تعـــالى: ﴿ كَانَ ٱلنَّاسُ أُمَّةً وَٰحِدَةً فَبَعَثَ ٱللَّهُ ٱلنَّبِيِّـۧنَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنزَلَ مَعَهُمُ ٱلْكِتَٰبَ بِٱلْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ ٱلنَّاسِ فِيمَا ٱخْتَلَفُوا۟ فِيهِ ﴾ [سورة البقرة:الآية ٢١٣

”Svi ljudi su sa~injavali jednu zajednicu, i Allah je slao vjerovjesnike da donose radosne vijesti, i opomene, i po njima je slao knjigu, samu istinu, da se po njoj sudi ljudima u onome u ~emu se ono ne budu slagali. (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Baqara: 213.)

Su{tina vjerovanja u knjige

Vjerovanje u knjige je ~vrsto vjerovanje da Uzvi{eni Allah ima knjige koje je objavio poslanicima, te da su one uistinu od Njegovog govora. U njima je svjetlo i uputa. Ono {to je do{lo u njima je istina koja se mora slijediti i po kojoj se mora postupati. Njihov broj ne zna niko osim Uzvi{eni Allah, koji je rekao u Kur’anu:

قال تعالى: ا وَكَلَّمَ ٱللَّهُ مُوسَىٰ تَكۡلِيمٗا ﴾ [سورة النساء:الآية ١٦٤].

”A Allah je sigurno s Musaom razgovarao.” (prijevod zna~enja Kur’ana, An-Nisa’: 164.) Uzvi{eni Allah takoler ka`e:

وقال تعالى: ا وَإِنۡ أَحَدٞ مِّنَ ٱلۡمُشۡرِكِينَ ٱسۡتَجَارَكَ فَأَجِرۡهُ حَتَّىٰ يَسۡمَعَ كَلَٰمَ ٱللَّهِ ﴾ [سورة التوبة:الآية ٦]

”Ako te neki od mnogobo`aca zamoli za za{titu, ti ga za{titi da saslu{a Allahove rije~i.” (prijevod zna~enja Kur’ana, At-Tawba: 6.)

Propis vjerovanja u knjige

Obaveza je vjerovati u sve knjige koje je Uzvi{eni Allah objavio poslanicima, i da su one njegov stvarni

govor, te da su objavljene, a ne stvorene. Onaj ko ih zanije~e, sve ili neke od njih postaje nevjernikom. Uzvi{eni Allah u Kur'anu ka`e:

قال تعالى: ﴿ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ ءَامِنُوا۟ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَٱلْكِتَـٰبِ ٱلَّذِى نَزَّلَ عَلَىٰ رَسُولِهِۦ وَٱلْكِتَـٰبِ ٱلَّذِىٓ أَنزَلَ مِن قَبْلُ ۚ وَمَن يَكْفُرْ بِٱللَّهِ وَمَلَـٰٓئِكَتِهِۦ وَكُتُبِهِۦ وَرُسُلِهِۦ وَٱلْيَوْمِ ٱلْـَٔاخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَـٰلًۢا بَعِيدًا ﴿١٣٦﴾ ﴾ [سورة النساء:الآية ١٣٦].

"O vjernici, vjerujte u Allaha, i Poslanika Njegova, i u knjigu koju On Svome Poslaniku objavljuje, i u knjigu koju je objavio prije. A onaj ko ne bude vjerovao u Allaha, i u meleke Njegove, i u knjige Njegove, i u Poslanike Njegove, i u onaj svijet – daleko je zalutao. (prijevod zna~enja Kur'ana, An-Nisa': 136.)

Uzvi{eni Allah u Kur'anu ka`e:

وقال تعالى: ﴿ وَهَـٰذَا كِتَـٰبٌ أَنزَلْنَـٰهُ مُبَارَكٌ فَٱتَّبِعُوهُ وَٱتَّقُوا۟ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٥٥﴾ ﴾ [سورة الأنعام:الآية ١٥٥]

"A ova knjiga koju objavljujemo jest blagoslovljena, zato je slijedite i grijeha se klonite da bi vam milost bila ukazana." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-An'am: 155.)

Potreba ljudi za knjigama i mudrost nihova objavljivanja

Da bi objavljena knjiga poslaniku bila izvor spoznaje vjere.
Da bi objavljena knjiga poslaniku bila pravedni sudac njegovom narodu u onome u ~emu se ne budu slagali.
Da bi objavljena knjiga sa~uvala vjeru poslije smrti poslanika, bez obzira na prostornu i vremensku udaljenost, kao {to je slu~aj sa poslanicom na{eg vjerovjesnika, Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.
Da bi knjige bile dokazom protiv ljudi, tako da im nije dozvoljeno da rade suprotno njima i da odstupaju od njih. Ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: ﴿كَانَ ٱلنَّاسُ أُمَّةً وَٰحِدَةً فَبَعَثَ ٱللَّهُ ٱلنَّبِيِّـۧنَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنزَلَ مَعَهُمُ ٱلْكِتَـٰبَ بِٱلْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ ٱلنَّاسِ فِيمَا ٱخْتَلَفُوا۟ فِيهِ ۚ﴾ [سورة البقرة:الآية ٢١٣

"Svi ljudi su sa~injavali jednu zajadnicu, i Allah je slao vjerovjesnike da donose radosne vijesti, i opomene, i po njima je slao knjigu, samu istinu, da se po njoj sudi ljudima u onome u ~emu se ono ne budu slagali. (prijevod zna~enja Kur'ana, Al - Baqara: 213.)

Kako vjerovati u knjige

Vjerovanje u knjige je op}e i detaljno:
Op}e je da vjeruje{ da je Uzvi{eni Allah objavio knjige svojim poslanicima.
Detaljno je da vjeruje{ u sve kniige koje je Uzvi{eni Allah spomenuo u Kur'anu, a to su Kur'an, Tewrat, Zebur, Ind`il i listove Ibrahimove i Musaove, i da

vjeruje{ u druge knjige koje je Uzvi{eni Allah objavio svojim poslanicima, a koje nije spomenuo u Kur'anu. Njihov broj ne zna niko osim Uzvi{eni Allah.
Sve ove knjige su do{le radi potvrde Allahovog, d`elle {e'nuhu, jedno}e u ibadetu, ~injenja dobrih dijela, zabrane politeizma i ~injenja nereda na Zemlji. Osnova pozivanja svih poslanika je jedna, makar se razlikovali u vjerozakonima ({erijat) i propisima. Vjerovanje u knige je priznavanje njihova objavljivanja prethodnim poslanicima, a vjerovanje u Kur'an je njegovo priznavanje i rad po njemu. Uzvi{eni Allah u Kur'anu ka`e:

قال تعالى: ﴿ ءَامَنَ ٱلرَّسُولُ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيۡهِ مِن رَّبِّهِۦ وَٱلۡمُؤۡمِنُونَۚ كُلٌّ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَمَلَٰٓئِكَتِهِۦ وَكُتُبِهِۦ وَرُسُلِهِۦ ﴾ [سورة البقرة:الآية ٢٨٥].

"Poslanik vjeruje u ono {to mu se objavljuje od Gospodara Njegova, i vjernici – svaki vjeruje u Allaha, i meleke Njegove, i knjige Njegove, i poslanike Njegove." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Beqara: 285.) Uzvi{eni Allah u Kur'anu ka`e:

وقال تعالى: ﴿ ٱتَّبِعُواْ مَآ أُنزِلَ إِلَيۡكُم مِّن رَّبِّكُمۡ وَلَا تَتَّبِعُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَۗ ﴾ [سورة الأعراف:الآية ٣].

"Slijedite ono {to vam se od Gospodara va{eg objavljuje i ne uzimajte, pored Njega, nekog drugog za za{titnika!" (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-A'raf 3.)
Kur'an se odlikuje od prethodnih knjiga u sljede}em:

1. Kur’an je nadnaravan, oblikom i sadr`ajem, i po univerzalnim i znanstvenim ~injenicama, koje su sadr`ane u njemu.
2. Kur’an je zadnja nebeska knjiga, njime su zape~a}ene sve knjige, kao {to su sve poslanice zape~a}ene na{im poslanikom Muhammedom, sallallahu alejhi ve sellem.
3. Uzvi{eni Allah je zagarantovao da ~e sa~uvati Kur’an od svake izmjene, za razliku od prethodnih knjiga koje su izmjenjene i iskrivljene.
4. Kur’an potvr|uje prije objavljene knjige i on bdije nad njima.
5. Kur’an je poni{tio i dokinuo sve prethodne knjige. Uzvi{eni Allah u Kur’anu ka`e:

قال تعالى: ﴿ مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَىٰ وَلَٰكِن تَصْدِيقَ ٱلَّذِى بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَىْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴾ [سورة يوسف:الآية ١١١]

”Kur’an nije izmi{ljena besjeda, on priznaje da su istinite knjige prije objavljene, i obja{njava sve, i putokaz je milost naroda koji vjeruje.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Yusuf: 111.)

Prihvatanje vijesti koje su do{le u prethodnim knjigama

Znamo sigurno da ono {to je do{lo u tim knjigama od vijesti, koje je Allah objavio svojim poslanicima, je istina u koju nema sumnje. Ovo ne zna~i da prihvatamo ono {to je u tim knjigama, koje se nalazi

kod sljedbenika Knjige, jer su one izmijenjene i iskrivljene, i jer one nisu ostale na osnovama, koje je Uzvi{eni Allah objavio svojim poslanicima.
Ono {to sigurno znamo iz tih knjiga, jeste ono {to nas je Uzvi{eni Allah obavjestio u Kur’anu, da nijedan grije{nik ne}e tu|e grijehe nositi, i da je ~ovjekovo samo ono {to sam uradi, i da }e se trud njegov sigurno iskazati, te da }e prema njemu u potpunosti nagra|en ili ka`njen biti. Uzvi{eni Allah u Kur’anu ka`e:

قال تعالى: ﴿ أَمْ لَمْ يُنَبَّأْ بِمَا فِي صُحُفِ مُوسَىٰ ﴿٣٦﴾ وَإِبْرَٰهِيمَ
ٱلَّذِى وَفَّىٰٓ ﴿٣٧﴾ أَلَّا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ﴿٣٨﴾ وَأَن لَّيْسَ
لِلْإِنسَـٰنِ إِلَّا مَا سَعَىٰ ﴿٣٩﴾ وَأَنَّ سَعْيَهُۥ سَوْفَ يُرَىٰ ﴿٤٠﴾
ثُمَّ يُجْزَىٰهُ ٱلْجَزَآءَ ٱلْأَوْفَىٰ ﴿٤١﴾ ﴾ [سورة النجم:الآيات ٣٦-٤١].

”Zar on nije obavije{ten o onome {to se nalazi u listovima Musaovim i Ibrahimovim: - koji je obaveze potpuno ispunjavao – da nijedan grije{nik tu|e grijehe ne}e nositi, i da je ~ovjekovo samo ono {to sam zaradi, i da }e se trud njegov sigurno iskazati, i da }e prema njemu u potpunosti nagra|en ili ka`njen biti.” (prijevod zna~enja Kur’ana, An-Ned`m: 36.-41.)
Uzvi{eni Allah u Kur’anu ka`e:

وقال تعالى: ﴿ بَلْ تُؤْثِرُونَ ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا ﴿١٦﴾ وَٱلْـَٔاخِرَةُ خَيْرٌ
وَأَبْقَىٰٓ ﴿١٧﴾ إِنَّ هَـٰذَا لَفِى ٱلصُّحُفِ ٱلْأُولَىٰ ﴿١٨﴾ صُحُفِ
إِبْرَٰهِيمَ وَمُوسَىٰ ﴿١٩﴾ ﴾ [سورة الأعلى:الآيات ١٦-١٩]

”Ali, vi vi{e `ivot na ovom svijetu volite, a onaj svijet je bolji i vje~an je. Ovo, doista, ima u listovima davna{njim, listovima Ibrahimovim i Musaovim.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-A’la: 16.-19.)

O propisima koji su sadr`ani u knjigama

Obavezni smo biti pokorni Allahu Uzvi{enom u svemu onome {to je do{lo u Kur’anu, za razliku od onoga {to je do{lo u prethodnim knjigama. Ono {to se nalazi u tim knjigama ne}emo raditi po njemu, ne zato {to to nije istina. Naprotiv, to je bila istina u vrijeme poslanika kojima su objavljene, ali nismo obavezni raditi po njima, jer su one derogirane na{im vjerozakonom.

Ako je u skladu sa na{im {erijatom, to je istina, jer ga je na{ {erijat potvrdio.

Nebeske knjige koje su spomenute u Kur’anu i sunnetu:

1. Kur’an je Allahov, d`elle {e'nuhu, govor koji je objavio Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, pe~atu svih poslanika i vjerovjesnika. Kur’an je zadnja objavljena knjiga. Uzvi{eni Allah je zagarantovao da }e sa~uvati Kur’an od svake izmjene. Kur’an je derogirao sve prethodne knjige. Uzvi{eni Allah ka`e:

قال تعالى: ﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ۝٩﴾ [سورة الحجر:الآية ٩].

”Mi, uistinu, Kur’an objavljujemo i mi }emo ga ~uvati." (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Hid`r: 9.) Uzvi{eni Allah ka`e:

وقال تعالى: ﴿وَأَنزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ﴾ [سورة المائدة: الآية ٤٨].

”A tebi objavljujemo Kur’an, samu istinu, da potvrdi knjige prije objavljene i da nad njima bdi. I ti im sudi prema onome {to Allah objavljuje. (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Maida: 48.)

2. Tevrat je knjiga koju je Uzvi{eni Allah objavio Musau, alejhis-selam, u kome je svjetlo i uputa. Po njemu su sinovima Israilovim sudili njihovi vjerovjesnici i u~enjaci.

Tevrat u koji smo obavezni vjerovati je knjiga koju je Uzvi{eni Allah objavio Musau alejhis-selam, a ne u iskrivljeni Tevrat, koji se danas nalazi kod sljedbenika knjige. Uzvi{eni Allah ka`e:

قال تعالى: ﴿إِنَّا أَنزَلْنَا التَّوْرَاةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يَحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْلَمُوا لِلَّذِينَ هَادُوا وَالرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ بِمَا اسْتُحْفِظُوا مِن كِتَابِ اللَّهِ﴾ [سورة المائدة:الآية ٤٤].

”Mi smo objavili Tevrat, u kome je upustvo i svjetlo. Po njemu su Jevrejima sudili vjerovjesnici, koji su bili Allahu poslu{ni i ~estiti ljudi, i u~eni, od kojih je tra`eno da ~uvaju Allahovu knjigu. (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Maida: 44.)

3. Ind`il je knjiga koju je Uzvi{eni Allah objavio Isau, alejhis-selam, samu istinu, da potvrdi prije objavljene nebeske knjige.

Ind`il u koji smo obavezni vjerovati, je knjiga koju je Allah objavio Isau alejhis-selam, sa ispravnim osnovama, a ne iskrivljeni Ind`il koji se nalazi kod sljedbenika knjige. Uzvi{eni Allah ka`e:

قال تعالى: ﴿ وَقَفَّيْنَا عَلَىٰٓ ءَاثَٰرِهِم بِعِيسَى ٱبْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ ٱلتَّوْرَىٰةِ ۖ وَءَاتَيْنَٰهُ ٱلْإِنجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ ٱلتَّوْرَىٰةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٦﴾ ﴾ [سورة المائدة:الآية ٤٦].

”Poslije smo Isa-a, sina Merjemina, poslali, koji je priznavao Tevrat prije njega objavljen, a njemu smo dali Ind`il, u kome je bilo upustvo i svjetlo, i da potvrdi Tevrat, prije njega objavljen, u kome je takoðe bilo uputstvo i pouka onima koji su se Allaha bojali. (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Maida: 46.)

U Tevratu i Ind`ilu je do{ao predznak poslanice na{eg vjerovjesnika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. Uzvi{eni Allah ka`e:

قـــال تعـــالى: ﴿ ٱلَّذِينَ يَتَّبِعُونَ ٱلرَّسُولَ ٱلنَّبِيَّ ٱلْأُمِّيَّ ٱلَّذِى يَجِدُونَهُۥ مَكْتُوبًا عِندَهُمْ فِى ٱلتَّوْرَىٰةِ وَٱلْإِنجِيلِ يَأْمُرُهُم بِٱلْمَعْرُوفِ وَيَنْهَىٰهُمْ عَنِ ٱلْمُنكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ ٱلطَّيِّبَٰتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ ٱلْخَبَٰٓئِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَٱلْأَغْلَٰلَ ٱلَّتِى كَانَتْ عَلَيْهِمْ ﴾ [سورة الأعراف:الآية ١٥٧]

"Onoma koji }e slijediti Poslanika, vjerovjesnika, koji ne}e znati ni da ~ita ni da pi{e, kojeg oni kod sebe, u Tevratu i Ind`ilu, zapisana nalaze, koji }e od njih tra`iti da ~ine dobra djela, a od odvratnih odvra}ati ih, koji }e im lijepa jela dozvoliti, a ru`na im zabraniti, koji }e ih tereta i te{ko}a koje su oni imali osloboditi." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-A'raf: 187.)

4. Zebur je knjiga koju je Allah objavio Davudu, alejhis-selam. Zebur u koji smo obavezni vjerovati je knjiga koju je Allah objavio Davudu, alejhis-selam, a ne Zebur koji je iskrivljen djelom @idova. Uzvi{eni Allah ka`e:

قال تعالى: ﴿ وَءَاتَيْنَا دَاوُۥدَ زَبُورًا ﴾ [سورة النساء:الآية ١٦٣]

"A Davudu smo dali Zebur. (prijevod zna~enja Kur'an, An-Nisa': 163.)

5. Listovi Ibrahima i Musa-a su listovi koje je Uzvi{eni Allah dao Ibrahimu i Musau alejhimus-selam. Ti listovi su izgubljeni i o njima se ne zna ni{ta osim onoga {to je spomenuto u Kur'anu i sunnetu. Uzvi{eni Allah ka`e:

قال تعالى: ﴿ أَمْ لَمْ يُنَبَّأْ بِمَا فِي صُحُفِ مُوسَىٰ ۝٣٦ وَإِبْرَٰهِيمَ ٱلَّذِي وَفَّىٰٓ ۝٣٧ أَلَّا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۝٣٨ وَأَن لَّيْسَ لِلْإِنسَٰنِ إِلَّا مَا سَعَىٰ ۝٣٩ وَأَنَّ سَعْيَهُۥ سَوْفَ يُرَىٰ ۝٤٠ ثُمَّ يُجْزَىٰهُ ٱلْجَزَآءَ ٱلْأَوْفَىٰ ۝٤١ ﴾ [سورة النجم:الآيات ٣٦-٤١].

”Zar on nije obavje{en o onom {to se nalazi u listovima Musaovim i Ibrahimovim: - koji je obaveze potpuno ispunjavao, da nijedan grije{nik tu|e grijehe ne}e nositi, i da je ~ovjekovo samo ono {to sam uradi, i da }e se trud njegov sigurno iskazati, i da }e prema njemu u potpunosti nagra|en ili ka`njen biti.” (prijevod zna~enja Kur’ana, An-Ned`m: 36.-41.) Uzvi{eni Allah ka`e:

وقال تعالى: ﴿ بَلْ تُؤْثِرُونَ ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا ۝١٦ وَٱلْءَاخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰٓ ۝١٧ إِنَّ هَٰذَا لَفِي ٱلصُّحُفِ ٱلْأُولَىٰ ۝١٨ صُحُفِ إِبْرَٰهِيمَ وَمُوسَىٰ ۝١٩ ﴾ [سورة الأعلى:الآيات ١٦-١٩]

”Ali, vi vi{e `ivot na ovom svijetu volite, a onaj svijet je bolji i vje~an. Ovo, doista, ima u listovima davna{njim, listovima Ibrahimovim i Musaovim.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-A’la: 16.-19.)

^etvrti temelj (ar. Rukn) - vjerovanje u Bo`ije poslanike

Vjerovanje u Bo`ije poslanike alejhimus-selam

Jedan od temelja koji upotpunjuje ~ovjekovo vjerovanje (iman) je vjerovanje u Bo`ije poslanike. Vjerovati zna~i biti ubjeđen da su oni Allahovi izaslanici koje je On izabrao za dostavu objave ljudima i da su oni u potpunosti izvr{ili svoju misiju (ar. emanet), bez ikakvog mjenjanja ili skrivanja ne~ega od toga bore}i se na tome putu istinskom borbom. Zato su sljedbenici poslanika bili na pravom putu, a njima nepokorni su bili u zabludi. Mi vjerujemo u sve poslanike o kojima nas je Allah, d`elle {e'nuhu, obavijestio i u one o kojima nas nije obavijestio. Svaki poslanik je nagovje{tavao dolazak

slijede}eg, i svaki od njih je potvrđivao poslanstvo onoga koji je bio prije njega. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ قُولُوٓاْ ءَامَنَّا بِٱللَّهِ وَمَآ أُنزِلَ إِلَيۡنَا وَمَآ أُنزِلَ إِلَىٰٓ إِبۡرَٰهِـۧمَ وَإِسۡمَٰعِيلَ وَإِسۡحَٰقَ وَيَعۡقُوبَ وَٱلۡأَسۡبَاطِ وَمَآ أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَآ أُوتِيَ ٱلنَّبِيُّونَ مِن رَّبِّهِمۡ لَا نُفَرِّقُ بَيۡنَ أَحَدٖ مِّنۡهُمۡ وَنَحۡنُ لَهُۥ مُسۡلِمُونَ ١٣٦ ﴾ [سورة البقرة:الآية ١٣٦]

”Recite: Mi vjerujemo u Allaha i u ono {to se objavljuje nama i u ono {to je objavljeno Ibrahimu i Ismailu i Ishaku i Jakubu i unucima, i u ono {to je dato Musau i Isau i u ono {to je dato vjerovjesnicima od Gospodara njihova, mi ne pravimo nikakve razlike među njima i mi se samo njemu pokoravamo.” (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Baqara: 136.)

Ko se bude suprostavljao poslaniku ili ga u la` ugono, pa zaista se taj suprostavio Allahu koji je naredio pokornost poslaniku. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَكۡفُرُونَ بِٱللَّهِ وَرُسُلِهِۦ وَيُرِيدُونَ أَن يُفَرِّقُواْ بَيۡنَ ٱللَّهِ وَرُسُلِهِۦ وَيَقُولُونَ نُؤۡمِنُ بِبَعۡضٖ وَنَكۡفُرُ بِبَعۡضٖ وَيُرِيدُونَ أَن يَتَّخِذُواْ بَيۡنَ ذَٰلِكَ سَبِيلًا ١٥٠ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡكَٰفِرُونَ حَقّٗاۚ وَأَعۡتَدۡنَا لِلۡكَٰفِرِينَ عَذَابٗا مُّهِينٗا ١٥١ ﴾

[سورة النساء:الآيتان ١٥٠-١٥١].

”Onai koji u Allaha i poslanike Njegove ne vjeruju i `ele da između Allaha i poslanika Njegovih u vjerovanju naprave razliku i govore: ”U neke vjerujemo a u neke ne vjerujemo” i `ele da između toga nekakav stav zauzmu. Oni su zbilja pravi

nevjernici; a mi smo nevjernicima pripremili sramnu patnju.” (prijevod zna~enja Kur'ana, En-Nisa': 150.-151.)

Su{tina poslanstva

To je veza između Stvoritelja i stvorenja u dostavi Allahovog, d`elle {e'nuhu zakona (ar. {eri'ata) i Allah, d`elle {e'nuhu, za tu Svoju dostavu odabire onoga koga On ho}e od robova Svojih. Ka`e Uzvi{eni:

قال وتعالى: ﴿ٱللَّهُ يَصۡطَفِي مِنَ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةِ رُسُلٗا وَمِنَ ٱلنَّاسِۚ إِنَّ ٱللَّهَ سَمِيعُۢ بَصِيرٞ ٧٥﴾ [سورة الحج:الآية ٧٥]

”Allah odabire poslanike među melekima i ljudima Allah sve ~uje i sve zna." (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Had`d`: 75.)

Poslanstvo daruje Allah, d`elle {e'nuhu, ono se ne sti}e se, niti dolazi mno{tvom ibadeta Uzvi{enom niti dolazi samovoljnim izbrom poslanika ili njegovim tra`enjem da on bude odabran. Ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: ﴿ٱللَّهُ يَجۡتَبِيٓ إِلَيۡهِ مَن يَشَآءُ وَيَهۡدِيٓ إِلَيۡهِ مَن يُنِيبُ﴾ [سورة الشورى:الآية ١٣].

"Allah odabire za Svoju vjeru onoga koga On ho}e i upu}uje u nju onoga ko Mu se iskreno obrati." (prijevod zna~enja Kur'ana, A{-[ura: 13.)

Mudrost slanja poslanika

Mudrost slanja poslanika ogleda se u sljede}em:

1. Izvolenje ljudi iz pokornosti ljudima u pokornost Allahu i iz potla~enosti stvorenjima u slobodu obo`avanja Allaha d`elle {e'nuhu. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ وَمَآ أَرۡسَلۡنَٰكَ إِلَّا رَحۡمَةٗ لِّلۡعَٰلَمِينَ ١٠٧ ﴾ [سورة الأنبياء:الآية ١٠٧].

”A tebe smo samo kao milost svjetovima poslali.” (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Enbija': 107.)

2. Upoznavanje svrhe Allahovog, d`elle {e'nuhu, stvaranja stvorenja, ostvaruje se samo putem poslanika koje je on odabrao nad ostalima, a to je ibadet samo Njemu i nikome drugom. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ وَلَقَدۡ بَعَثۡنَا فِي كُلِّ أُمَّةٖ رَّسُولًا أَنِ ٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ وَٱجۡتَنِبُواْ ٱلطَّٰغُوتَۖ ﴾ [سورة النحل:الآية ٣٦]

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: "Allahu se klanjajte, a kumira se klonite." (prijevod zna~enja Kur'ana, En-Nahl: 36.)

3. Poslanici }e biti dokaz protiv ljudi na Sudnjem danu. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ رُّسُلٗا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى ٱللَّهِ حُجَّةُۢ بَعۡدَ ٱلرُّسُلِۚ وَكَانَ ٱللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمٗا ١٦٥ ﴾

[سورة النساء:الآية ١٦٥]

”O poslanicima koji su radosne vijesti i opomene donosili, da ljudi poslije poslanika ne bi nikakva opravdanja pred Allahom imali, a Allah je silan i mudar. (prijevod zna~enja Kur'ana, En-Nisa': 164.)

4. Obja{njavanje ljudima nepoznatih stvari, kao {to su Allahova, d`elle {e'nuhu, svojstva i imena, meleci, Sudnji dan, itd.

5. Uzvi{eni Allah ih je u~inio najboljim uzorom zbog njihovog lijepog morala, zato ih je sa~uvao od sumnji i strasti. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ أُوْلَـٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ هَدَى ٱللَّهُ فَبِهُدَىٰهُمُ ٱقْتَدِهْ ﴾ [سورة الأنعام:الآية ٩٠].

"Njih je Allah uputio, zato slijedi njihov pravi put." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-An'am: 90.) I ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: ﴿ لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ ﴾ [سورة الممتحنة:الآية ٦].

"Oni su vama divan uzor." (prijevod zna~enja Kur'ana, Mumtahina: 6.)

6. ^i{}enje i podu~avanje ljudi i upozoravanje na ono {to bi ih moglo upropasiti. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ هُوَ ٱلَّذِى بَعَثَ فِى ٱلْأُمِّيِّـۧنَ رَسُولًا مِّنْهُمْ يَتْلُواْ عَلَيْهِمْ ءَايَـٰتِهِۦ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ ٱلْكِتَـٰبَ وَٱلْحِكْمَةَ ﴾

[سورة الجمعة:الآية ٢] .

"On je neukima poslao Poslanika, jednog izme|u njih, da im ajete Njegove kazuje i da ih o~isti i da ih Knjizi i mudrosti nau~i." (prijevod zna~enja Kur'ana, El-D`umu'a: 2.) Ka`e Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Zaista sam poslan da usavr{im plemenite }udi kod ljudi." (bilje`e ga Ahmed i Hakim)

Du`nost i zada}a poslanika alejhimus-selam

1. Dostava Allahovog, d`elle {e'nuhu, zakona (ar. {eri'ata) i pozivanje ljudi u obo`avanje Jednog Allaha i odbacivanje drugih bo`anstava. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ ٱلَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَٰلَٰتِ ٱللَّهِ وَيَخۡشَوۡنَهُۥ وَلَا يَخۡشَوۡنَ أَحَدًا إِلَّا ٱللَّهَۗ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ حَسِيبٗا ﴿٣٩﴾ ﴾ [سورة الأحزاب:الآية ٣٩].

"Za one koji su Allahove poslanice dostavljali i od Njega strahovali, i koji se nikoga, osim Allaha, nisu bojali. – A dovoljno je to {to }e se pred Allahom ra~un polagati!" (prijevod zna~enja Kur'ana, sura Al-Ahzab: 39.)

2. Obja{njavanje onoga {to je objavljeno od vjere. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ وَأَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ ٱلذِّكۡرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيۡهِمۡ وَلَعَلَّهُمۡ يَتَفَكَّرُونَ ﴾ [سورة النحل:الآية ٤٤]

"A tebi objavljujemo Kur’an da bi objasnio ljudima ono š{to im se objavljuje, i da bi oni razmislili." (prijevod zna~enja Kur'ana, En-Nahl: 44.)

3. Upustvo ljudima na dobro i upozoravanje na zlo, obveseljavanje nagradom i upozoravanje kaznom. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ رُّسُلٗا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ ﴾ [سورة النساء:الآية ١٦٥]

"O poslanicima koji su radosne vijesti i opomene donosili" (prijevod zna~enja Kura'ana, En-Nisa: 165.)

4. Uticaj na odgoj ljudi svojim li~nim primjerom u govoru i radu.

5. Uspostavljanje i slijedjenje {erijata medju ljudima.

6. Svjedo~enje poslanika na Sudnjem danu, da su ljudima dostavili ono ~ime ih je Allah, d`elle {e'nuhu, zadu`io. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِن كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَىٰ هَٰٓؤُلَآءِ شَهِيدًا ﴿٤١﴾ ﴾ [سورة النساء:الآية ٤١].

”A {ta }e tek biti kada dovedemo svjedoka iz svakog naroda a tebe dovedemo kao svjedoka protiv njh.” (prijevod zna~enja Kur'ana, sura En-Nisa: 41.)

Vjera islam je vjera svih poslanika

Islam je vjera svih poslanika, ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ إِنَّ ٱلدِّينَ عِندَ ٱللَّهِ ٱلْإِسْلَٰمُ ﴾ [سورة آل عمران:الآية ١٩].

”Allahu je prava vjera jedino - islam.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Ali-Imran: 19.)
Svi su oni pozivali u obo`avanje jednog Allaha i odbacivanje svakog drugog bo`anstva. Iako su im se {erijati razlikovali u nekim fikhskim propisima ali je bio jedan temelj, a to je tewhid – jedno~a Stvoritelja. Ka`e Poslanik, salallahu alejhi ve sellem: "Vjerovjesnici su bra}a po ocu, vjera nam je ista ali su nam {erijati razli~iti." (bilje`i ga Buhari)

Poslanici su bili obi~ni ljudi koji nisu znali nepoznato (ar. gajb)

Gajb stvari zna samo Allah, d`elle {e'nuhu, a ne i poslanici zato {to su oni kao i drugi, obi~ni ljudi, jedu, piju, spavaju, odmaraju se, itd. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ وَمَآ أَرۡسَلۡنَا قَبۡلَكَ مِنَ ٱلۡمُرۡسَلِينَ إِلَّآ إِنَّهُمۡ لَيَأۡكُلُونَ ٱلطَّعَامَ وَيَمۡشُونَ فِي ٱلۡأَسۡوَاقِۗ ﴾ [سورة الفرقان:الآية ٢٠].

”Mi prije tebe nismo poslali ni jednog poslanka koji nije jeo i po trgovinama hodao.” (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Furqan: 20.)

@ivjeli su `ivotom obi~nih ljudi ispunjenim rado{}u, tugom, s tim {to ih je Allah, d`elle {e'nuhu, odabrao za dostavu Njegove vjere. Od gajba nisu ni{ta znali, osim onoga {to im je Allah, d`elle {e'nuhu, u~inio dostupnim. Ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: ﴿ وَلَقَدۡ أَرۡسَلۡنَا رُسُلٗا مِّن قَبۡلِكَ وَجَعَلۡنَا لَهُمۡ أَزۡوَٰجٗا وَذُرِّيَّةٗۚ ﴾ [سورة الرعد:الآية ٣٨].

"I prije tebe smo poslanike slali i `ene i porod im davali. (prijevod zna~enja Kur'ana, sura Ar-Ra'd: 38.)

Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ عَٰلِمُ ٱلۡغَيۡبِ فَلَا يُظۡهِرُ عَلَىٰ غَيۡبِهِۦٓ أَحَدًا ٢٦ إِلَّا مَنِ ٱرۡتَضَىٰ مِن رَّسُولٖ فَإِنَّهُۥ يَسۡلُكُ مِنۢ بَيۡنِ يَدَيۡهِ وَمِنۡ خَلۡفِهِۦ رَصَدٗا ٢٧ ﴾ [الجن:٢٦-٢٧]

”On tajne zna i On tajne Svoje ne otkriva nikome. Osim onoga koga On za poslanika odabere, zato On i ispred njega i iza njega postavlja one koji }e ga }uvati.” (prijevod zna~enja Kur'ana, El-D`in: 26.-27.)

Nepogrje{ivost poslanika alejhimus-selam

Allah, d`elle {e'nuhu, je odabrao poslanike kao najbolje od Svojih robova podariv{i im najljep{e fizi~ke i moralne osobine. Sa~uvao ih je od nepogrje{ivosti prilikom dostave objave ljudima. Na ovome je konsenzus islamskih u~enjaka. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلرَّسُولُ بَلِّغۡ مَآ أُنزِلَ إِلَيۡكَ مِن رَّبِّكَ ۖ وَإِن لَّمۡ تَفۡعَلۡ فَمَا بَلَّغۡتَ رِسَالَتَهُۥ ۚ وَٱللَّهُ يَعۡصِمُكَ مِنَ ٱلنَّاسِ ۗ ﴾ [سورة المائدة:الآية ٦٧].

”O Poslani~e, kazuj ono {to ti se objavljuje od Gospodara tvoga - ako ne u~ini{ onda nisi dostavio poslanicu Njegovu – a Allah }e te od ljudi {tititi.” (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Maide: 67.) Ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: ﴿ ٱلَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَـٰلَـٰتِ ٱللَّهِ وَيَخۡشَوۡنَهُۥ وَلَا يَخۡشَوۡنَ أَحَدًا إِلَّا ٱللَّهَ ۗ ﴾ [سورة الأحزاب:الآية ٣٩].

"Za one koji su Allahove poslanice dostavljali i od Njega strahovali, i koji se nikoga, osim Allaha, nisu bojali." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Ahzab: 39.)

وقال تعالى: ﴿ لِّيَعۡلَمَ أَن قَدۡ أَبۡلَغُواْ رِسَـٰلَـٰتِ رَبِّهِمۡ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيۡهِمۡ وَأَحۡصَىٰ كُلَّ شَيۡءٍ عَدَدَۢا ﴿٢٨﴾ ﴾ [سورة الجن:الآية ٢٨].

”Da bi pokazao da su poslanice Gospodara svoga dostavili, On u tan~ine zna ono {to je u njih, On zna broj svega {to postoji.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-D`in: 28.)

Kada bi se desilo da pogrije{e u stvarima nevezanim za dostavu objave, oni bi to objasnili ljudima i odmah bi se pokajali Allahu, d`elle {e'nuhu, ~ine}i dobra djela kako bi postigli ve}i stepen od onoga na kojem su bili. Razlog tome je {to ih je Allah, d`elle {e'nuhu, odlikovao najboljim moralnim vrijednostima i odstranio od njih sve ono {to bi moglo umanjiti njihovu vrijednost i stepen.

Broj poslanika, vjerovjesnika i najbolji me|u njima

Pouzdano se zna da je broj poslanika izme|u 310 – 320 na osnovu Poslanikovih, salallahu alejhi ve sellem, rije~i kada je bio upitan o tome. (bilje`i ga Hakim). Vjerovjesnika je bilo mnogo vi{e. i Allah, d`elle {e'nuhu, nas je obavjestio samo o nekima od njih. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ وَرُسُلًا قَدۡ قَصَصۡنَٰهُمۡ عَلَيۡكَ مِن قَبۡلُ وَرُسُلًا لَّمۡ نَقۡصُصۡهُمۡ عَلَيۡكَۚ ﴾ [سورة النساء:الآية ١٦٤].

”I poslanicima o kojima smo ti prije kazivali i poslanicima o kojima ti nismo kazivali.” (prijevod zna~enja Kur'ana, En-Nisa: 164.) Allah, d`elle {e'nuhu, je u Svojoj knjizi poimenice naveo dvadeset i pet poslanika. Ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: ﴿ وَتِلۡكَ حُجَّتُنَآ ءَاتَيۡنَٰهَآ إِبۡرَٰهِيمَ عَلَىٰ قَوۡمِهِۦۚ نَرۡفَعُ دَرَجَٰتٖ مَّن نَّشَآءُۗ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٞ ٨٣

وَوَهَبْنَا لَهُۥٓ إِسْحَٰقَ وَيَعْقُوبَ ۚ كُلًّا هَدَيْنَا ۚ وَنُوحًا
هَدَيْنَا مِن قَبْلُ ۖ وَمِن ذُرِّيَّتِهِۦ دَاوُۥدَ وَسُلَيْمَٰنَ وَأَيُّوبَ
وَيُوسُفَ وَمُوسَىٰ وَهَٰرُونَ ۚ وَكَذَٰلِكَ نَجْزِى ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٨٤﴾
وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَإِلْيَاسَ ۖ كُلٌّ مِّنَ ٱلصَّٰلِحِينَ
﴿٨٥﴾ وَإِسْمَٰعِيلَ وَٱلْيَسَعَ وَيُونُسَ وَلُوطًا ۚ وَكُلًّا فَضَّلْنَا
عَلَى ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٨٦﴾ وَمِنْ ءَابَآئِهِمْ وَذُرِّيَّٰتِهِمْ وَإِخْوَٰنِهِمْ ۖ
وَٱجْتَبَيْنَٰهُمْ وَهَدَيْنَٰهُمْ إِلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٨٧﴾ ﴾ [سورة
الأنعام:الآيات ٨٣-٨٧].

”To su dokazi koje dadosmo Ibrahimu za narod njegov. Mi vi{e stepene dajemo onima kojima mi ho}emo, Gospodar tvoj je zaista Mudar i Sveznaju}i. I Mi mu poklonismo Ishaka i Jakuba, svakog uputismo, a Nuha smo jo{ prije uputili i od potomaka njegovih Davuda i Sulejmana i Ejuba i Jusufa i Musa’a i Haruna i eto tako Mi nagralujemo one koji dobra djela ~ine. I Zekerija’a i Jahja’a i Isa’a i Il’jasa svi su oni bili dobri. I Ismaila i El-jesea i Junusa i Luta i svima smo prednost nad ostalim svijetom dali. I neke pretke njihove i potomke njihove i bra}u njihovu – njih smo odabrali i na pravi put im ukazali.” (prijevod zna~enja Kur'ana, sura El-En’am: 83.-87.) Allah, d`elle {e'nuhu, je neke vjerovjesnike odlikovao nad drugima. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ا وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ عَلَىٰ بَعْضٍ ۖ﴾ [سورة
الإسراء:الآية ٥٥].

”Mi smo jedne verovjesnike nad drugima odlikovali” (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Isra: 55.) Kao i neke poslanike, Ka`e Uzvi{eni:

قال تعـالى: ﴿ تِلْكَ ٱلرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ ﴾

[سورة البقرة:الآية ٢٥٣].

”Neke od tih poslanika odlikovali smo vi{e nego druge.” (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Bekara: 253.) Najbolji od poslanika su ulul-'azm, a oni su Nuh, Ibrahim, Musa, Isa i na{ poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ فَٱصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُوْلُواْ ٱلْعَزْمِ مِنَ ٱلرُّسُلِ ﴾ [سورة الأحقاف:الآية ٣٥].

”Ti izdr`i kao {to su izdr`ali odlu~ni poslanici.” (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Ahkaf: 35.) I ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: ﴿ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ مِيثَٰقَهُمْ وَمِنكَ وَمِن نُّوحٍ وَإِبْرَٰهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَى ٱبْنِ مَرْيَمَ وَأَخَذْنَا مِنْهُم مِّيثَٰقًا غَلِيظًا ۝٧ ﴾ [سورة الأحزاب:الآية ٧].

“Mi smo od vjerovjesnika njihov zavjet uzeli i od tebe i od Nuha i od Ibrahima i od Musa’a, i Isa’a sina Merjemina smo ~vrst zavjet uzeli.” (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Ahzab: 7.)

Na{ poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, je najbolji od svih i on je pe~at svih poslanika. On je prvak sinova Ademovih i predvodnik poslanika na Sudnjem danu i njihov zagovornik. Njemu pripada po~asno mjesto koje bi svako po`elio, on je najzahvalniji Allahov rob i vlasnik vrela iz kojeg }e

piti njegovi sljedbenici na Sudnjem danu (ar. havda) i sa njim je svaka dobrota. Allah, d`elle {e'nuhu, ga je poslao sa najboljim zakonom (ar. {erijatom) i u~inio njegov ummet najboljim ummetom koji se ikada pojavio. Oni su zadnji ummet koji je `ivio na dunjaluku i prvi koji }e biti pro`ivljeni na Sudnjem danu. Ka`e Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: ”Odlikovan sam nad ostalim vjerovjesnicima sa {est stvari." (bilje`i ga Muslim) U drugom hadisu stoji da je Poslanik salallahu alejhi ve selem, rekao: ”Ja }u biti najugledniji sin Ademov na Sudnjem danu, u mojim rukama }e biti zastava zahvalnosti ~ime se ja ne hvalim, a nema niti jednog poslanika, a da ne}e biti pod mojom zastavom na Sudnjem danu.” (bilje`i ga Ahmed i Tirmizi). Najbolji poslije Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, je Ibrahim, Allahov prijatelj, a zatim ostala trojica od ulul-'azma.

Nadnaravni znakovi poslanstva (mu'd`ize)

Allah, d`elle {e'nuhu, je pomagao Svoje poslanike nadnaravnim znakovima kao dokaz poslanstva. Neki od njih su: Kur’an koji je dat Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, pretvaranje {tapa u zmiju Musa-u,alejhis-selam, stvaranje ptice od zemlje Isa-u, alejhis-selam, itd. Sve te mu’d`ize su bile jasan dokaz poslanstva. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى : ﴿ لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِٱلْبَيِّنَـٰتِ ﴾ [سورة الحديد:الآية ٢٥].

”Mi smo izaslanike Na{e sa jasnim dokazima slali.” (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Hadid: 25.) Ka`e poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem:

”Svakom vjerovjesniku su dati dokazi koji su bili dvoljni ljudima kako bi povjerovali, a ono {to je meni dato je objava (ar. vahjj), pa se nadam da }u na Sudnjem danu imati najvi{e sljedbenika.”

Vjerovanje u poslanstvo Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem

Vjerovanje u Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, i njegovo poslanstvo je jedan od temelja islama bez kojeg ~ovjekovo vjerovanje (ar. Iman) nije potpuno. Ka`e Uzvi{eni:

قـــال تعـــالى: ﴿ وَمَن لَّمْ يُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ فَإِنَّآ أَعْتَدْنَا لِلْكَٰفِرِينَ سَعِيرًا ﴿١٣﴾ ﴾ [سورة الفتح:الآية ١٣].

”Onaj koji nevjeruje u Allaha i poslanika Njegova, a Mi smo za nevjernike razbuktali oganj pripremili.” (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Feth: 13.) Ka`e poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem: ”Nare|eno mi je da se borim protiv ljudi sve dok ne posvjedo~e da nema boga osim Allaha i da sam ja Allahov Poslanik." (bilje`i ga Muslim)

Vjerovanje u Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, se upotpunjuje sljede}im stvarima:

1. Poznavanje loze Poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. On je Muhammed sin Abdullaha sina Abdul-Muttaliba sina Ha{ima, a Ha{im je Kurej{ija a oni su potomci Ismaila alejhis-selam. @ivio 63 godine, 40 prije poslanstva i 23 poslije poslanstva.
2. Vjerovanje u ono ~im nas je on obavjestio. Izvr{avanje onoga {to nam je naredio. Ostavljanje

onoga {to nam je zabranio i obo`avanje Allaha onako kako je on to ~inio.
3. ^vrsto ubjeđenje da je on poslan ljudima i d`inima koji su ga du`ni slijediti. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ قُلْ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنِّى رَسُولُ ٱللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا ﴾ [سورة الأعراف:الآية ١٥٨].

”Reci: “O ljudi ja sam vama svima Allahov Poslanik." (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Araf: 158.)
4. Vjerovanje da je on najbolji Poslanik i pe~at svim poslanicima. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ وَلَـٰكِن رَّسُولَ ٱللَّهِ وَخَاتَمَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ ﴾ [سورة الأحزاب:الآية ٤٠]

”nego je on Allahov Poslanik i posljednji vjerovjesnik.“ (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Ahzab: 40.) Vjerovanje da je on najugledniji sin Ademov i Allahov prijatelj, zagovornik ljudima na Sudnjem danu, vlsnik najuzvi{enijeg mjesta u d`ednnetu, vlasnik Havda. Njegov ummet je najbolji ummet. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى : ﴿ كُنتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ ﴾ [سورة آل عمران:الآية ١١٠]

”Vi ste narod najbolji od svih koji se ikad pojavio.“ (prijevod zna~enja Kur'ana, Ali-Imran: 110.) Najbrojniji stanovnici D`enneta su njegovi sljedbenici. Njegovo poslanstvo je derogiralo sva prija{nja poslanstva.
5. Vjerovanje da ga je Allah, d`elle {e'nuhu, pomogao najve}om mu'd`izom, a to je Kur’an, Allahov d`elle {e'nuhu govor koji je sa~uvan od svakih promjena i izmjena u njemu do Sudnjeg dana. Ka`e Uzvi{eni:

قـــال تعـــالى: ﴿ قُل لَّئِنِ ٱجْتَمَعَتِ ٱلْإِنسُ وَٱلْجِنُّ عَلَىٰٓ أَن يَأْتُواْ بِمِثْلِ هَٰذَا ٱلْقُرْءَانِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِۦ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ﴿٨٨﴾ ﴾ [سورة الإسراء: الآية ٨٨].

"Reci: "kada bi se svi ljudi i d`innovi udru`ili da sa~ine jedan ovakav Kur'an, oni, kao {to je on ne bi sa~inili, pa makar jedni drugima pomagali." (prijevod zna~enja Kur'ana, El–Isra: 88.) Ka`e Uzvi{eni:

وقـــال تعـــالى : ﴿ إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا ٱلذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُۥ لَحَٰفِظُونَ ﴿٩﴾ ﴾ [سورة الحجر:الآية ٩].

"Mi uistinu Kur'an objavljujemo i zaista }emo Mi nad njim bdjeti." (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Hid`r: 9.)

6. Vjerovanje da je on u potpunosti dostavio objavu, savjetovao svoj ummet, ukazivao na dobro i sam ga radio, upozoravao na zlo i sam ga se klonio. Ka`e Uzvi{eni:

قـــال تعـــالى: ﴿ لَقَدْ جَآءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِٱلْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢٨﴾ ﴾

[سورة التوبة:الآية ١٢٨].

"Do{ao vam je poslanik jedan od vas, te{ko mu je {to }ete na muke udariti, jedva ~eka da pravim putem polete a prema vjernicima blag i milostiv." (prijevod zna~enja Kur'ana, Et-Tewbe: 128.) Ka`e Poslanik, sallallahu alejhi ve selem: "Nema ni jednog poslanika kojeg je Allah, d`elle {e'nuhu, poslao prije mene a da mu zada}a nije bila ukazivanje svome narodu na {to

misli da je za njih dobro i upozoravanje na ono {to misli da je za njih zlo. (bilje`i ga Muslim)

7. Ljubav prema Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, tj. da ga volimo vi{e od sebe i od ostalih stvorenja, da ga po{tujemo i cijenimo i da mu se pokoravamo, ovo je ono ~ime nas je Allah, d`elle {e'nuhu, zadu`io. Voljeti Poslanika zna~i voljeti Allaha i pokoravati se Poslaniku zna~i pokoravati se Allahu. Ka`e Uzvi{eni:

﴿ قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ ٱللَّهَ فَٱتَّبِعُونِى يُحْبِبْكُمُ ٱللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَٱللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴾ [سورة آل عمران:الآية ٣١].

”Reci: ”ako Allaha volite mene slijedite i vas }e Allah voljeti i grijehe vam oprostiti. Allah pra{ta i samilostan je.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Ali Imran: 31.)

Ka`e Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: ”Ne}e niko od vas biti pravi vjernik sve dok mu ja ne budem dra`i od roditelja i djece i od svih ljudi.” (muttefekun alejhi)

8. Dono{enje salavata i selama na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, {to je mogu}e vi{e. [krtac je onaj koji ne donese salavat kada se njegovo ime spomene. Ka`e Uzvi{eni:

قال الله تعالى: ﴿ إِنَّ ٱللَّهَ وَمَلَـٰٓئِكَتَهُۥ يُصَلُّونَ عَلَى ٱلنَّبِىِّ ۚ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ صَلُّوا۟ عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا۟ تَسْلِيمًا ﴾ [سورة الأحزاب:الآية ٥٦] .

"Allah i Meleki Njegovi blagosilju vjerovjesnika. O vjernici blagosiljajte ga i vi i {aljite mu pozdrave.”

(prijevod zna~enja Kur'ana, El-Ahzab: 56.) Ka`e Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: ”Ko na mene donese jedan salavat, Allah }e na njega donijeti deset salavata." (bilje`i ga Muslim)

Salavat na Poslanika salallahu alejhi ve selem, se donosi: na te{ehudu u namazu, u kunut dovi, u d`enazetskoj dovi, na hutbi, prilikom ulaska i izlaska iz mesd`ida

9. Vjerovanje da su poslanici, aljhimus-selam, `ivi kod Allaha, d`elle {e'nuhu, na poseban na~in poznat samo Allahu, d`elle {e'nuhu. Ka`e Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: ”Zaista je Allah, d`elle {e'nuhu, zabranio zemlji da jede tijela poslanika.” (bilje`i ga Ebu-Davud i Nesai) Ka`e Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: ”Nema muslimana koji donese salavat i selam na mene a da mi Allah, d`elle {e'nuhu, ne vrati du{u kako bih mu odgovorio.” (bilje`i ga Ebu-Davud)

10. Jedqn od znakova pos{tivanja Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, je bio ne dizanje glasa u njegovom prisustvu za vrijeme njegova `ivota, a sada se to odnosi na podizanje glasova kod njegovog kabura, sallallahu alejhi ve sellem. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَنْ تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٢﴾ ﴾ [سورة الحجرات:الآية ٢].

"O vjernici, ne di`ite glasove svoje iznad Vjerovjesnikova glasa i ne razgovarajte sa njim glasno kao {to glasno jedan s drugim razgovarate da ne bi bila poni{tena va{a djela, a da vi i ne prmjetite.” (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Hud`urat: 2.)

Po{tivanje Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, poslije njegove smrti je kao njegovo po{tivanje dok je bio `iv. Zato nam je du`nost da ga po{tujemo kao {to su ga po{tovali na{i predhodnici koji su ga slijedili u dobru i klonili se svega {to je zabranio.

11. Obaveza je voljeti i po{tovati njegove ashabe, njegovu porodicu i `ene, kao i one koji ga slijede. ^uvati se od ru`na govora, psovke i proklinjanja njegovih ashaba kojima je Allah, d`elle {e'nuhu, zadovoljan i koje je On odabrao da budu s Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ وَٱلسَّٰبِقُونَ ٱلْأَوَّلُونَ مِنَ ٱلْمُهَٰجِرِينَ وَٱلْأَنصَارِ وَٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوهُم بِإِحْسَٰنٍ رَّضِىَ ٱللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا۟ عَنْهُ ﴾

[سورة التوبة:الآية ١٠٠].

"Allah je zadovoljan prvim muslimanima muhad`irima i ensarijama i svima onima koji ih slijede i dobra djela ~ine a i oni su Njime zadovoljni." (prijevod zna~enja Kur'ana, Et-Tewbe: 100.)

Ka`e Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Ne psujte moje ashabe jer tako mi Onoga u ~ijoj je ruci moja du{a kada bi neko od vas udijelio sadake koliko je brdo Uhud ne bi dostigao ni polovicu njihovog stepena." (bilje`i ga Buhari)

Pohvalno je da generacije poslije njih mole Allaha, d`elle {e'nuhu, za opro{taj njihovih grijeha i da ne u~ini u njihovim srcima mr`nju i zlobu prema njima. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ وَٱلَّذِينَ جَآءُو مِنۢ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا ٱغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَٰنِنَا ٱلَّذِينَ سَبَقُونَا بِٱلْإِيمَٰنِ وَلَا تَجْعَلْ

فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِّلَّذِينَ ءَامَنُوا رَبَّنَآ إِنَّكَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١٠﴾

[سورة الحشر:الآية ١٠].

"Oni koji poslije njih dolaze govore: ”Gospodaru na{ oprosti nama i bra}i na{oj koji su nas u vjeri pretekla i ne dopusti da u srcima na{im bude imalo zlobe preme vjernicima. Gospodaru na{ Ti si doista Dobar i Milostiv.” (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Ha{r: 10.)

12. Zabranjeno je pretjerano slavljenje Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, jer ga je to najvi{e uznemiravalo. Sam Poslanik, salallahu alejhi ve selem, nas je upozorijo da ga ne uzdi`emo na ve}i stepen od onoga koji mu je Allah d`elle {e'nuhu dao. Ka`e Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: ”Zaista sam ja rob, pa recite Allahov rob i poslanik i ne volim da me uzdi`ete iznad toga.” Takole je rekao: "Ne uzdi`ite me kao {to su kr{}ani uzdigli sina Merjemina.” (bilje`i ga Buhari)

Takoler je zabranjeno upu}ivati dovu Poslaniku, salallahu alejhi ve selem, ili tra`iti pomo} od njega, obilaziti (ar. tavafiti) oko njegovog kabura ili prinositi mu `rtvu. Kao {to je zabranjeno pretjerano hvaljenje i uzdizanje Poslanika, salallahu alejhi ve selem, tako je zabranjeno ru`no govoriti o njemu, podcjenjivati i ismijavati ne{to s ~im je do{ao. Sve ove stvari mogu odvesti ~ovjeka u nevjerstvo. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿قُلْ أَبِاللَّهِ وَءَايَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنتُمْ تَسْتَهْزِءُونَ ﴿٦٥﴾ لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُم بَعْدَ إِيمَانِكُمْ﴾

[سورة التوبة:الآية ٦٦] .

"Reci: ”zar se niste Allahu i rije~ima Njegovim i Poslaniku Njegovu rugali. Ne ispri~avajte se, jasno je

da ste nevjernici a tvrdili ste da ste vjernici.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Et-Tewbe: 65., 66.)

Istinsika ljubav prema Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, je ona koja se gradi na slije|enju njegove upute i ostavljanje svega onoga {to se kosi sa time. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ ٱللَّهَ فَٱتَّبِعُونِى يُحْبِبْكُمُ ٱللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَٱللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣١﴾ ﴾ [سورة آل عمران:الآية ٣١]

"Reci: ”ako budete Allaha voljeli i mene slijedili, pa i vas }e Allah voljeti i grijehe vam oprostiti. Allah pra{ta i Samilostan je.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Ali-Imran: 31.)

13. ^ovjekovo vjerovanje ne}e biti potpuno sve dok ne bude ~vrsto vjerovao u Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i radio ono sa ~ime je on do{ao i bio mu pokoran, jer je pokornost njemu, pokornost Allahu, a grije{enje i suprostavljanje njemu je grije{enje i suprostavljanje prema Allahu. Zna~i, sa istinskim vjerovanjem i sije|enjem Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, upotpunjuje se iman (vjerovanje u njega).

Peti temelj (ar. rukn) – Vjerovanje u Sudnji dan

Vjerovanje u Sudnji dan

Vjerovanje u Sudnji dan je ubjeđenje u završetak ovog i početak drugog svijeta. Nastupa smrću na ovom svijetu i životom u berzehu koji traje do Sudnjeg dana, ubjeđenje u proživljenje proživljenje i okupljanje na mjestu obračuna, te ulazak u Džennet ili Džehennem. Vjerovanje u Sudnji dan je jedan od ruknova imana i bez njega iman čovjeka nije potpun, a ko ga zaniječe postaje nevjernik. Kaže Uzvišeni:

قال الله تعالى: ﴿ وَلَٰكِنَّ ٱلْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ ﴾ [سورة البقرة:الآية ١٧٧].

"Čestiti su oni koji vjeruju u Allaha i onaj svijet." (prijevod značenja Kur'ana, Al-Baqara: 177.)

Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kao što je došlo u hadisu poznatom kao hadis Džibrila alejhis-selam kada je upitao Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, šta je iman, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu je odgovorio: "Da vjeruješ u Allaha, Njegove meleke, Njegove knjige, Njegove poslanike, Sudnji dan i da vjeruješ u određenje dobra i zla.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nas je obavijestio o predznacima Sudnjeg dana i vjerovanje u njih je stroga obaveza (ar. vadžib) svakom čovjeku. Islamska ulema je ove predznake podijelila u dvije skupine:

1. Mali predznaci – upu}uju na blizinu Sudnjeg dana i brojni su a ve}ina ih se ve} desila. Neki od njih su:
Poslanstvo poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, pronevjeravanje povjerenih stvari, ukra{avanje mesd`ida i hvaljenje njima, nadmetanje golih i bosih ~obana u izgradnji visokih zgrada, borba protiv @idova, br`e proticanje vremena, nedostatak posla, pojava fitne, mno{tvo ubistava, pojava bluda i mnogog grije{enja, rascijepljenje mjeseca. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ ٱقْتَرَبَتِ ٱلسَّاعَةُ وَٱنشَقَّ ٱلْقَمَرُ ۝١ ﴾ [سورة القمر:الآية ١].

“Bli`i se ^as i Mjesec se raspolutio.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Qamar: 1.)

2. Veliki predznaci – koji }e se desiti pred sami po~teak Sudnjeg dana. Ima ih deset i ni jedan od njih se nije desio. A to su:
Pojava Mehdije, pojava Ded`ala, spu{tanje Isa-a alejhis-selam sa neba (slomi}e krst, ubi}e svinju i Ded`ala i sudi}e po zakonu Muhammeda, sallalahu alejhi ve selleme), pojava dvaju naroda po imenu Je’d`ud` i Me’d`ud` (ljudi }e ih proklinjati i oni }e umrijeti), tri pomra~enja (pomra~enje na Istoku, na Zapadu i na arabijskom poluotoku), dim (tj. pojava velikog dima sa nebesa koji }e obuhvatiti sve ljude), podizanje Kur’ana sa zemlje na nebo, izlazak Sunca sa zapada, izlazak `ivotinje iz zemlje i pojava velike vatre iz pravca Jemena koja }e tjerati ljude u pravcu [ama i on je zadnji od velikih predznaka Sudnjeg dana.

Bilje`i imam Muslim od Huzejfe ibn Esjeda El-Gaffarija, radijallahu ‘anhu, da je rekao: “Do{ao nam je Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, a mi smo se podsje}ali na Sudnji dan, pa je rekao: “Na {to se podsje}ate?” Reko{e: “Podsje}amo se na Sudnji dan. “Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: “Ne}e se desiti Sudnji dan dok ne vidite prije njega deset stvari: pojavu dima, pojavu Ded`d`ala, izlazak `ivotinje iz zemlje, izlazak Sunca sa zapada, silazak Isa-a alejhis-selam sina Merjemina sa neba, pojavu Je’d`ud`a i Me’d`ud`a, tri pomra~enja: na Istoku, na Zapadu i na arabijskom poluotoku, a zadnji je izlazak vatre iz Jemena koja }e tjerati ljude na mjesto skupa.”
Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme: “Na kraju mog ummeta pojavi}e se Mehdija, Allah, d`elle {e'nuhu, }e spustiti ki{u, zemlja }e izbaciti svoje plodove, imetak }e se ispravno dijeliti, umno`i}e se stoka, pove~a}e se broj robinja.”
Spominje se da }e ovi predznaci i}i jedni za drugim kao {to gra{ci u mahuni slijede jedni za drugim, a kada se zavr{e ovi predznaci nastupi}e Allahovom dozvolom Sudnji dan.

[ta je Sudnji dan?

To je Dan u kome }e ljudi iza}i iz svojih kaburova radi obra}una po zapovijedi Gospodara njihova, da bi bio nagralen onaj ko bude radio dobra djela, a ka`njen onaj ko bude radio lo{a djela. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ يَوْمَ يَخْرُجُونَ مِنَ ٱلْأَجْدَاثِ سِرَاعًا كَأَنَّهُمْ إِلَىٰ نُصُبٍ يُوفِضُونَ ﴿٤٣﴾ ﴾ [سورة المعارج:الآية ٤٣].

“Dan u kome }e `urno kao da kumirima hrle iz grobova izi}i.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Ma’arid`: 43.)
Sudnji dan u Kur’anu je spomenut raznim imena:
Jewmul-Qiyama (Smak svijeta), ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ لَآ أُقْسِمُ بِيَوْمِ ٱلْقِيَٰمَةِ ﴾ [سورة القيامة:الآية ١].

"Kunem se Danom kada Smak svijeta nastupi." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Qiyama: 1.)
El-Qari'a (Smak svijeta), ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ ٱلْقَارِعَةُ ۝ مَا ٱلْقَارِعَةُ ﴾ [سورة القارعة:الآيتان ١-٢].

"Smak svijeta! [ta je Smak svijeta?" (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Qari'a:1., 2.)
Jewmul-Hisab (Dan obra~una), ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَضِلُّونَ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌۢ بِمَا نَسُوا۟ يَوْمَ ٱلْحِسَابِ ﴾ [سورة ص:الآية ٢٦].

"One koji skre}u s Allahovog puta ~eka te{ka patnja na onom svijetu zato {to su zaboravljali Dan u kome }e se ra~un polagati." (prijevod zna~enja Kur'ana, Sad: 26.)
Jewmud-Din (Sudnji dan), ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ وَإِنَّ ٱلْفُجَّارَ لَفِى جَحِيمٍ ۝ يَصْلَوْنَهَا يَوْمَ ٱلدِّينِ ﴾ [سورة الانفطار:الآيتان ١٤-١٥].

"A gre{nici sigurno u D`ehennem, na Sudnjem danu u njemu }e gorjeti." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Infitar:14., 15.)

Et-Tammetu (Nevolja), ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ فَإِذَا جَآءَتِ ٱلطَّآمَّةُ ٱلْكُبْرَىٰ ﴾ [سورة النازعات : الآية ٣٤] .

"A kada dole nevolja najve}a." (prijevod zna~enja Kur'ana, An-Nazi'at: 34.)

El-Waqi'a (Dogalaj), ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ إِذَا وَقَعَتِ ٱلْوَاقِعَةُ ﴾ [سورة الواقعة:الآية ١].

"Kada se dogalaj dogodi." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Waqi'a: 1.)

Al-Haqqa (^as neizbje`ni), ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ ٱلْحَآقَّةُ ۝ مَا ٱلْحَآقَّةُ ﴾ [سورة الحاقة:الآيتان ١-٢].

"^as neizbje`ni, {ta je ^as neizbje`ni?" (prijevod zna~enja kur'ana, Al-Haqqa: 1.)

Es-Sahha (Glas zaglu{uju}i), ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ فَإِذَا جَآءَتِ ٱلصَّآخَّةُ ﴾ [سورة عبس:الآية ٣٣].

"A kada dole glas zaglu{uju}i." (prijevod zna~enja Kur'ana, 'Abasa: 33.)

Al-Ga{iya (Te{ka nevolja), ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ هَلْ أَتَىٰكَ حَدِيثُ ٱلْغَٰشِيَةِ ﴾ [سورة الغاشية:الآية ١].

"Da li je doprla do tebe vijest o te{koj nevolji?" (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Ga{iya: 1.)

Kako vjerovati u Sudnji dan

Op}e i detaljno o vjerovanju u Sudnji dan:
Op}e vjerovanje u Sudnji dan je da vjerujemo da postoji dan u kome }e Allah, d`elle {e'nuhu, okupiti sve generacije ljudi, nagradi}e svakoga s obzirom na njegova djela pa }e dio u}i u D`ennet a dio u D`ehennem. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ قُلْ إِنَّ ٱلْأَوَّلِينَ وَٱلْءَاخِرِينَ ﴿٤٩﴾ لَمَجْمُوعُونَ إِلَىٰ مِيقَٰتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ﴿٥٠﴾ ﴾ [سورة الواقعة:الآيتان ٤٩-٥٠].

"Reci: "I drevni i kasniji, u odre|eno vrijeme, jednog odre|enog dana bi}e sakupljeni." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Waqi'a: 49.-50.)
[to se detaljnog vjerovanja u Sudnji dan ti~e ono obuhvata ono {to }e se de{avati nakon smrti. To su sljede}e stvari:

Isku{enje u kaburu (ar. fitnetul-kabri)

Ogleda se u ispitivanju umrlog nakon ukopa o njegovom Gospodaru, njegovoj vjeri i njegovom poslaniku. Allah, d`elle {e'nuhu, }e na tom isku{enju u~vrstiti one robove koji budu vjerovali jasnim odgovorom, kao {to se navodi u hadisu da }e umrli kada bude upitan re}i: gospodar mi je Allah, vjera mi je islam, a poslanik mi je Muhammed, sallallahu alejhi ve selleme. (muttefekun alejhi)
Obaveza je vjerovati u ono na {to upu}uju hadisi o pitanju dvaju meleka i na~ina ispitivanja i ono {to }e odgovoriti mu'min i ono {to }e odgovoriti munafik.

Kazna u kaburu i njegove blagodati (ar. azabul-kabri ve ne'imuhu)

Obaveza je vjerovati u kaznu u kaburu i njegove blagodati. On je ili provalija od d`ehennemskih provalija ili ba{}a od D`ennetskih ba{}i. Kabur je prvo od stani{ta ahireta. Ko se od njega spasi, ono {to dolazi poslije bi}e mu lak{e, a onaj ko tu propadne ono {to dolazi poslije bi}e mu te`e. Stoga ~ovjek kad umre po~inje njegov Sudnji dan. Nagradi i kazna u kaburu }e biti nad du{om i tijelom zajedno, a ponekad nad samom du{om. Kazna u kaburu }e biti za nevjernike, a nagrada za iskrene vjernike. ^ovjek }e biti ka`njen ili nagrad`en u zagrobnom `ivotu (ar. berzeh) bio ukopan u kabur ili ne.
Ako bi ~ovjek bio zapaljen ili se utopi ili ga pojede `ivotinja svejedno }e biti ispitivan, ka`njavan ili nagralivan. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ ٱلنَّارُ يُعۡرَضُونَ عَلَيۡهَا غُدُوّٗا وَعَشِيّٗاۚ وَيَوۡمَ تَقُومُ ٱلسَّاعَةُ أَدۡخِلُوٓاْ ءَالَ فِرۡعَوۡنَ أَشَدَّ ٱلۡعَذَابِ ٤٦ ﴾ [سورة غافر:الآية ٤٦].

"Oni }e se ujutro i nave~e u vatri pr`iti, a kada nastupi ^as: "Uvedite faraonove ljude u patnju najte`u!" (prijevod zna~enja Kur'ana, sura Al-Mu'min: 46.)
Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Da ne}ete biti ukopani molio bih Allaha da vam da da ~ujete kabursku patnju.

Puhanje u rog (ar. sur)

Sur je rog u koji }e puhnuti Israfil alejhis-selam. Kada prvi put u njega puhne umrije}e sva stvorenja osim onih koje Allah bude odabrao. Zatim }e puhnuti drugi put i o`ivje}e sva stvorenja koja su `ivjela od stvaranja `ivota do Sudnjeg dana. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ وَنُفِخَ فِي ٱلصُّورِ فَصَعِقَ مَن فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَن فِي ٱلْأَرْضِ إِلَّا مَن شَآءَ ٱللَّهُ ۖ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنظُرُونَ ۝٦٨ ﴾ [سورة الزمر:الآية ٦٨].

“I u rog }e se puhnuti, i umrije}e oni na nebesima i oni na Zemlji, osta}e samo oni koje bude Allah odabrao; poslije }e se u rog drugi put puhnuti i oni }e, odjednom, ustati i ~ekati.” (prijevod zna~enja Kur'ana, sura Az-Zumar: 68.)

Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “Zatim }e se puhnuti u rog i svako ko ga ~uje }e umrijeti, zatim }e Allah spusiti ki{u koja }e o`ivjeti ljude. Zatim }e se puhnuti drugi put na {to }e svi ljudi ustati gledaju}i oko sebe." (bilje`i ga Muslim)

Pro`ivljenje (ar. ba’s)

Pro`ivljenje je Allahovo o`ivljavanje mrtvih kada se puhne u rog drugi put kada }e ljudi ustati po zapovjedi Gospodara svih svjetova. Kada Allah odobri puhanje u rog drugi put i vra}anje du{a u njihova tijela usta}e ljudi iz svojih kaburova `ure}i na mjesto obra}una goli, bosi, neobrezani, nijemi, ne}e imati ni{ta. Zatim }e se odu`iti mjesto skupa, pribli`i}e se Sunce i poja~ati svoju toplotu tako da }e ljudima znoj dopirati do usta od `estine tog mjesta.

Nekima }e znoj dostizati do ~lanaka, nekima do koljena, nekima do struka (pasa), nekima }e dostizati do grudi, nekima do ramena, a neke }e potpuno potopiti zavisno od njihovih dijela.
Pro`ivljenje je istina {to dokazuju ajeti i hadisi, zapa`anje i razum:

Ajeti i hadisi:

Mnogi su ajeti i hadisi koji dokazuju istinitost pro`ivljenja. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ قُلۡ بَلَىٰ وَرَبِّى لَتُبۡعَثُنَّ ﴾ [سورة التغابن:الآية ٧].

“Reci: “Ho}ete, Gospodara mi moga, sigurno }ete biti o`ivljeni.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Tagabun: 7.) Uzvi{eni Allah takole ka`e:

وقال تعالى: ﴿ كَمَا بَدَأۡنَآ أَوَّلَ خَلۡقٍ نُّعِيدُهُۥ ﴾ [سورة الأنبياء:الآية ١٠٤].

“Onako kako smo prvi put iz ni{ta stvorili, tako }emo ponovo iz ni{ta stvoriti.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Anbiya’: 104.)
Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “Zatim }e se puhnuti u rog i svako ko ga ~uje }e umrijeti, zatim }e Allah spusiti ki{u koja }e o`ivjeti ljude. Zatim }e se puhnuti drugi put na {to }e svi ljudi ustati gledaju}i oko sebe." (bilje`i ga Muslim) Ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: ﴿ قَالَ مَن يُحۡيِ ٱلۡعِظَٰمَ وَهِيَ رَمِيمٞ ٧٨ قُلۡ يُحۡيِيهَا ٱلَّذِيٓ أَنشَأَهَآ أَوَّلَ مَرَّةٖۖ وَهُوَ بِكُلِّ خَلۡقٍ عَلِيمٌ ٧٩ ﴾

[سورة يس:الآيتان ٧٨-٧٩].

“Ko }e o`ivjeti kosti kada budu truhle?” Reci: "O`ivje}e ih Onaj koji ih je prvi put stvorio; On dobro

zna sve {to je stvorio.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Ya-sin: 78.-79.)

Zapa`anje (ar. his):
Allah je svojim robovima pokazao o`ivljavanje ljudi na ovome svijetu. U suri Al-Baqara nalazimo primjera o`ivljavanja: narod Musa-a alejhis-selam kojeg je Allah o`ivio nakon {to ih je usmrtio, ubice Israilovih sinova, narod koji je iza{ao iz svojih ku}a bje`e}i od smrti, primjer o`ivljavanja ~ovjeka koji je pro{ao kraj sela pa ga je Allah usmrtio a zatim ga je o`ivio, te primjer o`ivljavanja ptice Ibrahimu alejhis-selam.

Razum (ar. akl):
Racionalni dokazi za pro`ivljenje su:
a) Allah, d`elle {e'nuhu, je tvorac nebesa i Zemlje i onoga {to je na njoj. Stvorio ih je prvi put i onaj ko ih je bio u stanju prvi put stvoriti u stanju je i ponoviti njihovo stvaranje.
b) Svjedoci smo da zemlja zimi bude mrtva, bez `ivota, zatim Allah u prolje}e spusti ki{u pa ona o`ivi i zazeleni se raznovrsnim prekrasnim biljem.

Skup, obra~un, nagra|ivanje ili ka`njavanje (ar. el-ha{r vel-hisab vel-d`eza’)

Vjerujemo da }e na Sudnjem danu svi ljudi biti tjelesno pro`ivljeni, i da }e biti pitani za svoja djela te da }e svima biti pravedno presuleno. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ وَحَشَرْنَاهُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا ﴾ [سورة الكهف:الآية ٤٧].

"A njih smo ve} sakupili nijednog nismo ostavili."(prijevod zna~enja Kur'ana, Al-kahf: 47.) Uzvi{eni Alah takole ka`e:

وقال تعالى: ﴿ فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ هَاؤُمُ اقْرَءُوا كِتَابِيَهْ ۝١٩ إِنِّي ظَنَنتُ أَنِّي مُلَاقٍ حِسَابِيَهْ ۝٢٠ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَّاضِيَةٍ ۝٢١ ﴾ [سورة الحاقة:الآيات ١٩-٢١].

"Evo vam, ~itajte knjigu moju, ja sam ~vrsto vjerovao da }u ra~un svoj polagati." I on }e biti u `ivotu zadovoljnom." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Haqqa: 19.-21.) Ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: ﴿ وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ فَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُوتَ كِتَابِيَهْ ۝٢٥ وَلَمْ أَدْرِ مَا حِسَابِيَهْ ۝٢٦ ﴾ [سورة الحاقة:الآيتان ٢٥-٢٦].

"A onaj kome se da knjiga u lijevu ruku njegovu re}i }e: "Kamo sre}e da mi knjiga moja ni data nije i da ni saznao nisam za obra~un svoj." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Haqqa: 25., 26.)

Ha{r je okupljanje ljudi na mjestu skupa radi obra~una. Razlika izmelu okupljanja i pro`ivljenja je u tome {to je pro`ivljenje povratak du{a u njihova tijela, a ha{r je okupljanje pro`ivljenih na mjestu skupa.

Obra~un, ngralivanje ili ka`njavanje

Obra~un, nagralivanje ili ka`njavanje se ogleda u tome da }e Allah, d`elle {e'nuhu, svoje robove ispred sebe postaviti upoznavaju}i ih sa djelima koja su radili. Oni vjernici koji se budu bojali Allaha njihov obra~un }e biti izlaganjem njihovih djela dok ne spoznaju Allahovo dobro~instvo prikrivanjem njihovih lo{ih djela na dunjaluku i opra{tanjem na ahiretu. Dolazi}e na mjesto skupa na osnovu njihovog imana. Do~ekiva}e ih meleci i obradovati D`ennetom i za{titi }e ih od strahota toga nesnosnog dana. Lica }e im pobijeliti i toga dana blistava, nasmijana i radosna biti. A la`ljivci, mali i veliki, }e biti obra~unavani te{kim i preciznim obra~unom. Bi}e vu~eni na licima njihovim, poni`eni kao kazna za ono {to su radili i zato {to su la`ljivci bili.
Prvi koji }e ra~un polagati na Sudnjem danu je ummet Muhameda sallallahu alejhi ve sellem, i sa njima 70.000 onih koji }e u}i u D`ennet bez obra~una, zbog cjelovitosti njihova imana. To su oni koje je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, opisao rije~ima: “Ne tra`e da im se u~i rukja (rukja – {erijatsko lije~enje od d`ina), ne lije~e se pu{tanjem krvi, niti su sujevjerni.”
Od njih je i cijenjeni ashab Uka{a ibn Muhsin, radijallahu anhu. Prvo za{to }e Allahov rob polagati ra~un je namaz, a prvo {to }e melu ljudima biti presuleno su njihova prava u krvi.

Poslanikovo, sallallahu alejhi ve sellem, vrelo (ar. havd)

Vjerujemo u Poslanikovo, sallallahu alejhi ve sellem, vrelo.
To je veliko i pristupa~no vrelo ~ija voda dolazi iz D`ennetske rijeke Kevser, a nalazi se na mjestu na kome }e se odvijati de{avanja na Sudnjem danu. To je vrelo sa kojeg }e piti ummet Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.
Od njegovih svojstava je da je bjelji od mlijeka, slali od meda i mirisa ljep{eg od miska i stalno se pove}ava, a svaki njegov ugao du`ine je mjesec dana hoda. On ima dvije pritoke putem kojih mu doti}e voda iz D`enneta. Broj njegovih posuda je ve}i od broja zvijezda na nebu. Ko se iz njega napije jedan gutljaj nikada poslije toga ne}e o`edniti.

Oprost (ar. {efa'at)

Kada se ljudima nagomilaju problemi na mjestu skupa i odu`i im se boravak, tra`i}e da se neko zauzme za njih kod Gospodara njihova da bi se rije{ili strahota i u`asa tog mjesta. Tra`i}e najprije od najodabranijih poslanika (ar. ulul-a'zm) da se zauzimaju za njih, ali svi }e odbiti dok ne dolu do posljednjeg poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, kome je Allah oprostio sve grijehe. On }e na to pristati i svi ljudi }e mu biti zahvalni na tome ~ime }e se pokazati njegovo uzvi{eno mjesto melu njima. Zatim }e u~initi sed`du ispred prijestolja (ar. ar{) mole}i Allaha, zahvaljuju}i mu i slave}i Ga, da mu dopusti da se zauzima za njih, i bi}e mu dopu{teno.
Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Na Sudnjem danu }e se Sunce toliko pribli`iti da }e

ljudima od njegove `estine znoj dostizati do polovine u{iju. Tra`i}e pomo} od Adema, zatim od Ibrahima, zatim od Musa-a, zatim od Isa-a, a zatim od Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, zatim }e posredovati kako bi bilo presuđeno među stvorenjima, pa }e i}i sve dok ne uzme halku na vratima. To je ono kada }e ga Uzvi{eni Allah postaviti na “hvaljeno mjesto” zato {to }e mu svi okupljeni zahvaljivati.” (Buhari) Ovo je veliki oprost kojim je Allah odlikovao Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, međutim za Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, su vezani i drugi vidovi oprosta:

1. Njegovo sallallahu alejhi ve sellem, zauzimanje za stanovnike D`enneta da im se dopusti ulazak u D`ennet. Dokaz za to su rije~i Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: “Na Sudnjem danu }u do}i do vrata D`enneta, pa }e se otvoriti. Re}i }e ~uvar: “Ko si ti?” Rekao je: “Re}i }u Muhammed." Re}i }e ~uvar: “Tobom mi je naređeno da otvorim vrata, nikome drugom prije tebe.” (Muslim)

2. Njegovo sallallahu alejhi ve sellem, zauzimanje za ulazak u d`nnet ljudi ~ija su dobra i lo{a djela jednaka. Ovo je mi{ljenje jednog dijela uleme, ali o ovome nema sahih hadisa od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

3. Njegovo sallallahu alejhi ve sellem, zauzimanje za ljude koji su zaslu`ili ulazak u d`hennem da ih spasi od vatre. Dokaz za to su rije~i Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: “Moje zauzimanje je i za one od mog ummeta koji budu ~inili velike grijehe.” (bilje`i ga Ebu-Davud)

4. Njegovo sallallahu alejhi ve sellem, zauzimanje za podizanje stepena stanovnicima D`enneta u D`ennetu.

Dokaz za to su rije~i Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: “Allahu moj oprosti Ebu Selemi i pove~aj njegove stepene.” (Muslim)
5. Njegovo sallallahu alejhi ve sellem, zauzimanje za ljude koji }e u}i u D`ennet bez obra~una i ka`njavanja. Dokaz za to je hadis Uka{e ibn Muhsina u kome se navodi da }e 70.000 ljudi u}i u D`ennet bez obra~una i kazne. Pa je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, molio za njega rije~ima: “Allahu moj u~ini ga od njih.”
6. Njegovo sallallahu alejhi ve sellem, zauzimanje za one koji budu u{li u D`ehennem zbog ~injena velikih grijeha da iza|u iz njega. Dokaz za to su rije~i Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: “Moje zauzimanje je i za one iz mog ummeta koji budu ~inili velike grijehe.” (bilje`i ga Ebu-Davud) Tako|e i hadis: “Iza}i }e ljudi iz d`hennema zauzimanjem Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u}i }e u D`ennet i zva}e se D`ehennemlije.”
7. Njegovo sallallahu alejhi ve sellem, zauzimanje za ubla`ivanje kazne onome ko to zaslu`uje kao njegovo zauzimanje za ami|u Ebu Taliba. Dokaz za to su rije~i Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: “Nadam se da }e mu (ami|i) koristiti moje zauzimanje na Sudnjem danu. Bi}e stavljen u pli}ak od vatre koja }e mu stizati do ~lanaka od ~ega }e mu klju~ati mozak.” (Muttefekun alejhi)
Zauzimanje kod Allaha nije ispravno osim sa dva uslova:
a) Da je Allah zadovoljan onim ko se zauzima i onim za koga se zauzima.
b) Allahovo dopu{tenje onome ko se zauzima da se zauzima. Ka`e Uzvi{eni:

قــال تعــالى: ﴿ وَلَا يَشۡفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ٱرۡتَضَىٰ ﴾ [ســورة الأنبياء:الآية ٢٨]

“I oni }e se samo za onoga kojim On bude zadovoljan zauzimati.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Anbiya’: 28.) Takole ka`e Uzvi{eni:

وقال تعــالى: ﴿ مَن ذَا ٱلَّذِى يَشۡفَعُ عِندَهُۥٓ إِلَّا بِإِذۡنِهِۦۚ ﴾ [ســورة البقرة:الآية ٢٥٥].

“Ko se mo`e pred Njim zauzimati za nekoga bez dopu{tenja Njegova.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Baqara: 255.)

Vaga (ar. mizan)

Vaga je istina i obavezno je vjerovanje u nju. To je vaga koju }e Allah postaviti na Sudnjem danu da bi se na njoj vagala djela robova i nagralivala za njih. To je prava vaga sa dva tasa i jezikom kojom }e se vagati djela ili listovi na kojima su ispisana djela ili sam po~initelj tih djela. Sve }e se vagati ali je poenta u te`ini i lahko}i djela, a ne onoga ko ih je radio niti u veli~ini stranice. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ وَنَضَعُ ٱلۡمَوَٰزِينَ ٱلۡقِسۡطَ لِيَوۡمِ ٱلۡقِيَٰمَةِ فَلَا تُظۡلَمُ نَفۡسٞ شَيۡـٔٗاۖ وَإِن كَانَ مِثۡقَالَ حَبَّةٖ مِّنۡ خَرۡدَلٍ أَتَيۡنَا بِهَاۗ وَكَفَىٰ بِنَا حَٰسِبِينَ ٤٧ ﴾ [سورة الأنبياء:الآية ٤٧].

“Mi }emo na Sudnjem danu ispravne terezije postaviti, pa se nikome krivo ne}e u~initi; ako ne{to bude te{ko koliko zrno goru{ice, Mi]emo za to kazniti ili nagraditi. A dosta je {to }emo Mi ra~une ispitivati.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Anbiya’: 47.) Takole ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: ﴿ وَٱلْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ ٱلْحَقُّ ۚ فَمَن ثَقُلَتْ مَوَٰزِينُهُۥ
فَأُو۟لَـٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ ﴿٨﴾ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَٰزِينُهُۥ
فَأُو۟لَـٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ خَسِرُوٓا۟ أَنفُسَهُم بِمَا كَانُوا۟ بِـَٔايَـٰتِنَا
يَظْلِمُونَ ﴿٩﴾ ﴾ [سورة الأعراف:الآيتان ٨-٩]

“Mjerenje toga dana bi}e pravedno: oni ~ija dobra djela prevagnu, oni }e {ta `ele posti}i; a oni ~ija dobra djela budu lahka, oni }e, zato {to dokaze Na{e nisu priznavali, stradati.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-A’raf: 8., 9.)
Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “^isto}a je dio imana i hvala Allahu prevagnu}e na vagi.” (Muslim) I rekao je: "Postavi}e se vaga na Sudnjem tolika kada bi se na nju postavili nebo i Zemlju ona bi se toliko pro{irila.” (Hakim)

]uprija (ar. sirat)

Vjerujemo u sirat. To je tanki, zastra{uju}i most postavljen iznad D`ehennema. Ljudi }e prelaziti preko njega do D`enneta. Neki }e pre}i brzinom treptaja oka, neki kao munja, neki kao ptica, neki kao vjetar, neki brzinom najboljeg konja, neki }e pre}i

tr~e}i, neki hodaju}i a neki pu`e}i. Prelazi}e na osnovu svojih djela dok ne prođe onaj ~ije je svjetlo koliko mali prst na nozi. Bi}e onih koji }e biti {}epani i ba~eni u vatru, a ko pređe preko njega u}i }e u D`ennet. Prvi ko }e pre}i preko sirata je na{ Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a zatim njegov ummet. Toga dana niko ne}e govoriti osim poslanici. Dova poslanika toga dana }e biti: “Bo`e, spasi nas, spasi!” Na rubovima D`ehennema nalaze se kuke, ~iji broj samo Allah zna, koje hvataju onoga koga Allah ho}e od Njegovih stvorenja.

Osobine sirata

On je o{triji od sablje, tanji od kose, klizav je, na njemu niko nije stabilan osim onoga koga Allah na njemu u~vrsti, bi}e postavljen na mra~no mjesto. Bi}e postavljeno povjerenje i obila`enje rodbine s obje strane sirata kako bi svjedo~ili za onoga koji ih je odr`avao i protiv onoga ko ih je zapostavljao. Ka`e Uzvi{eni:

قال الله تعالى: ﴿وَإِن مِّنكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا ۚ كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ حَتْمًا مَّقْضِيًّا ﴿٧١﴾ ثُمَّ نُنَجِّي الَّذِينَ اتَّقَوا وَّنَذَرُ الظَّالِمِينَ فِيهَا جِثِيًّا ﴿٧٢﴾﴾ [سورة مريم:الآيتان ٧١-٧٢].

“I svaki od vas }e do njega sti}i! Gospodar tvoj se sigurno tako obavezao! Zatim }emo one koji su se grijeha klonili spasiti, a nevjernike }emo da u njemu na koljenima kle~e ostaviti.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Maryam: 71., 72.)

Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “Sirat je postavljen iznad D`ehennema, a ja i moj ummet }emo biti prvi koji }e preko njega pre}i.” (Muslim)

I rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “Sirat je postavljen iznad D`ehennema i ja }u biti prvi koji }e ga pre}i, a dova poslanika toga dana }e biti: “Bo`e, spasi nas, spasi!” (Muttefekun alejhi)
Rekao je Ebu Seid El-Hudrij, radijallahu anhu: ^uo sam da je sirat o{triji od sablje i tanji od kose. (Muslim)
Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “Bi}e postavljeno povjerenje i obila`enje rodbine s desne i s lijeve strane sirata. Prvi od vas }e pre}i kao munja, zatim kao vjetar, zatim kao ptica, neki }e pre}i tr~e}i, kao nagrada za ono {to su radili. Bi}e me|u vama onaj ko }e stajati na njemu govore}i: “Bo`e, spasi nas, spasi!” Kada ostanu ljudi koji }e imati malo dobrih djela do}i }e ~ovjek koji }e sirat prelaziti pu`u}i po njemu. Na oba kraja sirata se nalaze kuke koje }e grabiti ljude, pa koga samo zagrebu spasi}e se, a koga {}epaju u vatru }e." (bilje`i ga Muslim)

Kantar

Vjerujemo da }e se vjernici, nakon {to pre|u sirat i spase se od vatre, zaustaviti na kantaru, a to je mjesto izme|u D`enneta i D`ehennema, da bi izravnali ra~une koji su ostali me|u njima na dunjaluku prije ulaska u D`ennet. Kada se o~iste dopusti}e im se ulazak u D`ennet. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: “Nakon {to se vjernici spase od D`ehennema bi}e zadr`ani na kantaru da bi izravnali ra~une koji su ostali me|u njima na dunjaluku, pa kada se o~iste dozvoli}e im se ulazak u D`ennet. Tako mi onoga u ~ijoj je ruci du{a Muhammedova svako od vas }e

bolje znati put do svoje ku}e u D`ennetu nego {to je to znao na ovom svijetu.”

D`ennet i D`ehennem

Vjerujemo da su D`ennet i D`ehennem istina. Vjerujemo da su stvoreni i da su vje~ni. Blagodati stanovnika D`enneta nikada ne}e prestati niti }e pro}i, a kazna onim stanovnicima D`ehennema kojima je Allah presudio vje~no{}u u njemu nikada ne}e pro}i niti prestati. Oni koji budu vjerovali u Allahovu jedno}u, a zbog drugih grijeha budu ba~eni u D`ehennem, iza}i }e iz D`ehennema zauzimanjem onih kojima }e zauzimanje biti dopu{teno milo{}u Najmilostivijeg.

D`ennet

D`ennet je ku}a plemenitosti koju je Allah na Sudnjem danu pripremio onima koji Ga se budu bojali. U njemu su rijeke koje teku, visoke sobe, prekrasne `ene. U njemu ima {to god du{a za`eli i ono {to oko nije vidjelo, uho nije ~ulo i ono {to ~ovjeku na um ne mo`e pasti. Njegove blagodati nisu prolazne nego su vje~ne bez prekida. Najmanje mjesto u D`ennetu je vrijednije od dunjaluka i svega {to je na njemu. Njegov miris se osjeti na daljini od 40. godina hoda, a najve}a nagrada vjernicima uu D`ennetu je gledanje u Allahovo plemenito lice. Oni koji ne budu vjerovali ne}e vidjeti Gospodara njihova, a ko zanije~e da }e vjernici vidjeti svoga Gospodara isti su kao nevjernici i ne}e Ga vidjeti. D`ennet ima stotinu spratova, izme|u svakog od njih je koliko izme|u nebesa i Zemlje, a najviso~iji dio D`enneta je Firdevs

iznad kojeg se nalazi Allahov prijesto (ar. 'ar{). D`ennet ima osam vrata. Razmak vrata jednih od drugih je koliko izmelu Mekke i Hid`ra. Do}i }e dan kada }e se D`ennet napuniti, a najmanje {to }e ~ovjek posjedovati u D`ennetu je koliko dunjaluk deset puta. Ka`e Uzvi{eni o D`ennetu:

قال الله تعالى عن الجنة: ﴿ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴾ [سورة آل عمران:الآية ١٣٣]

.

“Pripremljen za bogobojazne.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Ali –Imran: 33.)

Ka`e Uzvi{eni o vje~nom boravku stanovnika D`enneta u D`ennetu:

وقال تعالى – عن خلود أهل الجنة: ﴿ جَزَآؤُهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ جَنَّـٰتُ عَدْنٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَـٰرُ خَـٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا ۖ رَّضِىَ ٱللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا۟ عَنْهُ ۚ ذَٰلِكَ لِمَنْ خَشِىَ رَبَّهُۥ ﴿٨﴾ ﴾ [سورة البينة:الآية ٨]

“Njih nagrada u Gospodara njihova ~eka: edenski vrtovi kroz koje }e rijeke te}i, u kojima }e vje~no i zauvijek boraviti. (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Bayyina: 8.)

D`ehennem

D`ehennem je ku}a ka`njavanja koju je Allah pripremio kafirima i grije{nicima. U njemu su najgore kazne i oblici ka`njavanja. Njegovi ~uvari su krupni i jaki meleci. Nevjernici }e vje~ni boraviti u njemu. Hrana im je zekkum (drvo u D`ehennemu ~ijim }e se plodovima stanovnici D`ehennema hraniti), a pi}e }e im biti hamim (hamim - `eravica i znoj). Dunjalu~ka

vatra je sedamdeseti dio d`ehennemske vatre. Ova vatra ne}e osje}ati odvratnost prema onome ko u nju bude ba~en, nego }e ih bacati na dno D`ehennema i govoriti: “Ima li jo{!” D`ehennem ima sedam vrata a na svaka od njih }e odrelen broj u}i. Ka`e Uzvi{eni o D`ehennemu:

وقال تعالى عن النار: ﴿ أُعِدَّتْ لِلْكَـٰفِرِينَ ﴾ [سورة آل عمران:الآية ١٣١].

“Pripremljen za nevjernike.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Ali-Imran: 131.)

Ka`e Uzvi{eni o vje~nom boravku stanovnika D`ehennema u D`ehennemu:

وقال تعالى – عن خلود أهل النار: ﴿ إِنَّ ٱللَّهَ لَعَنَ ٱلْكَـٰفِرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا ﴿٦٤﴾ خَـٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا ﴾ [سورة الأحزاب:الآيتان ٦٤-٦٥]

“Allah je nevjernike prokleo i za njih oganj razbuktali pripremio, u njemu }e vje~no i zauvijek boraviti.” (prijevod zna~enja Kur'ana, sura Al-Ahzab: 64., 65.)

Plodovi vjerovanja u Sudnji dan

1. @elja za ~injenjem pobo`nih djela i ustrajnost na njima `ele}i time Allahovu nagradu.
2. Strah od ~injenja grijeha i zadovoljstva njima boje}i se Allahove kazne na Sudnjem danu.
3. Utjeha vjernicima za ono {to ih prole na ovome svijetu da }e to dobiti u D`ennetu na drugom svijetu.
4. Iman u pro`ivljenje je osnova uspjeha pojedinca i zajednice. Kada ~ovjek vjeruje da }e Allah pro`iviti stvorenja nakon smrti i da }e ih nagraditi ili kazniti

shodno njihovim djelima i da }e se osvetiti onaj kome je u~injena nepravda onome ko mu ju je nanio, ~ak i od `ivotinja, ustraja}e u pokornosti Uzvi{enom Allahu, kloni}e se zla, pobijedi}e dobro u dru{tvu i zajednici, blagostanje i smirenost }e sve obuhvatiti.

[esti temelj (ar. rukn) - Vjerovanje u odre|enje (ar. kader)

Definicija El-Kadera i bitnost vjerovanja u ovaj temelj

El-Kader je Allahovo odre|enje vezano za Njegova stvorenja shodno Njegovom praiskonskom znanju i mudrosti, a {to opet proizlazi iz Njegove svemo}i i ~injenice da je On ustanju da u~ini sve {to `eli.
Vjerovanje u Bo`ije odre|enje je sastavni dio vjerovanja u to da je samo On taj koji sve stvara i koji svemu opskrbu daje (ar. rububijje), kao {to je i jedan od temelja vjerovanja bez kojeg se ne mo`e realizovati iman. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴾ [سورة القمر:الآية ٤٩]

“Mi sve s odre|enjem stvaramo." (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Qamar: 49.)
Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “Sve se de{ava prema odre|enju, ~ak i rad i nerad, ili nerad i rad (misli se na praktikovanje i ostavljanje Allahovih nare|enja, kao {to to tvrdi Nevevi, Allah mu se smilovao, u svome komenataru Muslimovog Sahiha, op. pr.).” (bilje`i ga Muslim)

Stepeni odre|enja

Vjerovanje u odre|enje se ne mo`e ostvariti osim ostvarivanjem ~etiri stepena:
1. Vjerovanje u Allahovo praiskonsko znanje koje je sveobuhvatno. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ ٱللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِى ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ ۗ إِنَّ ذَٰلِكَ فِى كِتَٰبٍ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧٠﴾ ﴾ [سورة الحج:الآية ٧٠]

“Zar ne zna{ da je Allahu poznato sve {to je na nebu i na Zemlji? To je sve u knjizi; to je, uistinu, Allahu lahko!” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Had`: 70.)
2. Vjerovanje da je Uzvi{eni Allah sva odre|enja zapisao u El-Levhi-l-Mahfuzu. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ مَّا فَرَّطْنَا فِى ٱلْكِتَٰبِ مِن شَىْءٍ ۚ ﴾ [سورة الأنعام:الآية ٣٨].

“U Knjizi Mi nismo ni{ta izostavili.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-An’am: 38.)
Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem:

“Allah je zapisao odre|enja stvorenja prije stvaranja nebesa i Zemlje na pedeset hiljada godina.” (bilje`i ga Muslim)

3. Vjerovanje u Allahovu volju koja se odvija i Njegovu mo} koja sve obuhvata. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ وَمَا تَشَآءُونَ إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُ رَبُّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ٢٩ ﴾ [سورة التكوير:الآية ٢٩].

“A vi ne mo`ete ni{ta htjeti ako to Allah, Gospodar svjetova, ne}e!” (prijevod zna~enja Kur’ana, At-Takvir: 29.)

Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “Zar si me u~inio onim koji se pored Allaha doziva? Nego reci: {ta samo Allah ho}e.” (bilje`i ga Ahmed)

4. Vjerovanje da je samo Allah taj koji sve stvara. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ ٱللَّهُ خَٰلِقُ كُلِّ شَيۡءٖۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ وَكِيلٞ ٦٢ ﴾ [سورة الزمر:الآية ٦٢].

“Allah je Stvoritelj svega i On upravlja svim.” (prijevod zna~enja Kur’ana, A-Zumar: 62.) I ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ ٱللَّهُ خَٰلِقُ كُلِّ شَيۡءٖۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ وَكِيلٞ ٦٢ ﴾ [سورة الزمر:الآية ٦٢].

“Allah stvara i vas i ono {to napravite.” (prijevod zna~enja Kur'ana, As-Saffat: 96.)

Ka`e Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “Allah stvara svakog onoga koji ne{to ~ini kao i ono {to ~ini.” (bilje`i ga Buharija)

Vrste odre|enja

1. Op}e odre|enje za sva stvorenja i to je ono odre|enje koje je Uzvi{eni Allah zapisao u El-Levhil-Mahfuzu prije stvaranja nebesa i Zemlje na pedeset hiljada godina.
2. @ivotno odre|enje, a to je odre|enje o svemu onome {to }e se ~ovjeku desiti od momenta kada mu se du{a udahne do smrtnog ~asa.
3. Godi{nje odre|enje, a to je odre|enje o onome {ta }e se desiti svake godine. Ovo odre|enje se propisuje svake godine u no}i Lejletul-Kader. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ ﴾ [سورة الدخان:الآية ٤].

"U kojoj se svaka mudra stvar odredi" (prijevod zna~enja Kur'ana, Ad-Duhan: 4.)
4. Svakodnevno odre|enje, a to je odre|enje onoga {to }e se desiti svaki dan od uzdizanja i spu{tanja (misli se na ugled ljudi, op. pr.), davanja i zabranjivanja (blagodati, op. pr.), `ivota i smrti, i tome sli~nog. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ يَسْأَلُهُ مَن فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ ﴾ [سورة الرحمن:الآية ٢٩].

"Od Njega tra`e oni koji su na nebesima i oni koji su na zemlji. Svakog dana On se pita" (prijevod zna~enja Kur'ana, Er-Rahman: 29.)

Vjerovanje klasika (ar. selefa) u odre|enje

Oni su vjerovali da je Allah Onaj koji je sve stvorio, te da je On Gospodar i Vladar svega stvorenog koji je

propisao odre|enja stvorenja prije nego {to ih je stvorio. On je stvorenjima propisao njihovu opskrbu, djela, sre}u i nesre}u i sve je to kod Njega zapisano. Mo`e se desiti samo ono {to On ho}e, a {to On ne `eli ne mo`e se niti desiti. On zna sve {to se desilo, sve {to }e se desiti i ono {to se nije desilo i kako bi bilo da se desilo. On mo`e u~initi sve {to ho}e. Na pravi put upu}uje onoga koga ho}e a u zabludu odvodi onoga koga ho}e.

Oni su vjerovali da stvorenja imaju slobodnu volju i mo} da urade {to im je Uzvi{eni propisao. Kao {to su vjerovali da stvorenja ne mogu po`eliti osim ono {to Allah dozvoli. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ وَٱلَّذِينَ جَٰهَدُواْ فِينَا لَنَهۡدِيَنَّهُمۡ سُبُلَنَاۚ ﴾ [سورة العنكبوت:الآية ٦٩] .

“One koji se budu zbog Nas borili Mi }emo, sigurno, putevima koji Nama vode uputiti..” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Ankabut: 69.)

Uzvi{eni Allah je taj koji stvara ljudska djela ali su oni ti koji ih istinski ~ine. Niko nema opravdanje pred Uzvi{enim Allahom zbog ostavljanja neke vjerske du`nosti (ar. vad`iba) niti zbog ~injenja ne~eg zabranjenog (ar. haram). Naprotiv, u ovom pitanju Uzvi{eni ima nepobitan dokaz protiv stvorenja. Dozvoljeno je pravdanje odre|enjem u nepogodama koje ~ovjeka zadese ali ne i u slu~aju grije{enja. U jednom hadisu stoji da se Musa, alejhis-selam, pred Ademom. Alejhis-selam, opravdao odre|enjem: “Musa, alejhis-selam, je rekao Ademu, alejhis-selam: Ti si Adem kojeg je njegov grijeh izveo iz D`enneta. Na {to mu je Adem, alejhis-selam, odgovorio: Ti si Musa kojeg je Allah odabrao Svojim poslanstvom i

obra}anjem pa me krivi{ zbog ne~ega {to mi je bilo suleno prije nego {to sam stvoren. Pa je Adem ubijedio Musa-a.” (bilje`i ga Muslim)

Djela stvorenja

Djela koja Uzvi{eni Allah stvara u svemiru se dijele na dvije vrste:

1. Djela stvorenja koja Allah Uzvi{eni u~ini da se dese a da niko nema slobodnu volju u tome ili mogu}nost odabira, poput `ivota, smrti, zdravlja i bolesti. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ وَٱللَّهُ خَلَقَكُمۡ وَمَا تَعۡمَلُونَ ٩٦ ﴾ [سورة الصافات:الآية ٩٦].

“Allah stvara i vas i ono {to napravite.” (prijevod zna~enja Kur’ana, As-Saffat: 96.) I ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: ﴿ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلۡمَوۡتَ وَٱلۡحَيَوٰةَ لِيَبۡلُوَكُمۡ أَيُّكُمۡ أَحۡسَنُ عَمَلٗاۚ ﴾ [سورة الملك:الآية ٢].

“Onaj koji je stvorio smrt i `ivot da bi isku{ao koji od vas }e bolje postupati.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Mulk: 2.)

2. Djela koja ~ine stvorenja kojima je Uzvi{eni Allah dao da imaju li~nu slobodu shodno svojoj volji i odabiru. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ لِمَن شَآءَ مِنكُمۡ أَن يَسۡتَقِيمَ ٢٨ ﴾ [سورة التكوير:الآية ٢٨].

“Onome od vas koji ho}e da je na pravom putu.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Takvir: 28.) I ka`e Uzvi{eni:

وقـــال تعـــالى: ﴿ فَمَن شَآءَ فَلۡيُؤۡمِن وَمَن شَآءَ فَلۡيَكۡفُرۡۚ ﴾ [ســـورة الكهف:الآية ٢٩].

“… pa ko ho}e - neka vjeruje, a ko ho}e - neka ne vjeruje..” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Kahf: 29.) Stvorenja }e biti nagra|ena za dobro koje u~ine a ka`njena za zlo. A Allah ka`njava samo za onu stvar u kojoj je ~ovjek imao mogu}nost slobodnog odabira. Kao {to ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ وَمَآ أَنَا۠ بِظَلَّٰمٖ لِّلۡعَبِيدِ ﴾ [سورة ق:الآية ٢٩].

“A Allah nije nepravedan prema robovima svojim.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Qaf: 29.) Svaki ~ovjek zna razliku izme|u onoga u ~emu je imao slobodu izbora i onoga na {to je bio prisiljen. Ako se sa sprata spusti niz stepenice onda je to njegovom voljom, a ako mu se desi da padne onda je na to bio prisiljen.

Veza izme|u Allahovog stvranja i ~injenja stvorenja

Allah je stvorio ~ovjeka i djela koja ~ini, ali mu je dao volju i mogu}nost da u~ini ono {to ho}e. ^ovjek istinski ~ini svoja djela zato {to ima volju i mo} da to u~ini, pa ako povjeruje to je njegovom voljom i `eljom kao i ako ne povjeruje i u~ini kufr. To je kao da ka`emo da je odre|eni plod od tog i tog drveta, ili neka biljka da je od odre|ene zemlje, u smislu da je nikla iz nje. Ali je taj isti plod ili biljka od Allaha u

smislu da je On taj koji ju je iz njega (drveta ili zemlje) stvorio. Nije potrebno poja{njavati kako izme|u ovog dvoga nema kontradikcije, tako je sa Allahovim propisima i njegovim odre|enjem.
Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ وَٱللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾ ﴾ [سورة الصافات:الآية ٩٦] .

“Kad Allah stvara i vas i ono {to napravite.” (prijevod zna~enja Kur’ana, As-Saffat: 96.) I ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: ﴿ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَٱتَّقَىٰ ﴿٥﴾ وَصَدَّقَ بِٱلْحُسْنَىٰ ﴿٦﴾ فَسَنُيَسِّرُهُۥ لِلْيُسْرَىٰ ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنۢ بَخِلَ وَٱسْتَغْنَىٰ ﴿٨﴾ وَكَذَّبَ بِٱلْحُسْنَىٰ ﴿٩﴾ فَسَنُيَسِّرُهُۥ لِلْعُسْرَىٰ ﴿١٠﴾ ﴾ [سورة الليل:الآيات ٥-١٠]

“Onome koji udjeljuje i ne grije{i i ono najljep{e smatra istinitim - njemu }emo put ka D`ennetu olak{ati, a onome koji tvrdi~i i osje}a se neovisnim i ono najljep{e smatra la`nim - njemu }emo put ka D`ehennemu olak{ati.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Lejl: 5.-10.)

Du`nost ~ovjeka prema odre|enju

Kada je u pitanju Bo`ije odre|enje ~ovjek je du`an ~initi dvije stvari:
Prvo: Du`an je da od Allaha Uzvi{enog tra`i pomo} u ~injenju onoga {to je u mogu}nosti i ostavljanju onoga {to je zabranjeno. Te da Ga moli da mu olak{a put dobra i da ga udalji od puta zla, da se na Njega

oslanja i da od Njega uto~i{te tra`i znaju}i da mu je On potreban kako bi ga pomogao u ~injenju dobra i ostavljanju zla. Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “Dr`i se onoga {to }e ti koristiti, tra`i pomo} od Allaha i ne predaji se, a ako te ne{to zadesi nemoj re}i da sam uradio tako i tako ve} reci: Allah je tako odredio i bilo je onako kako je On htio. Doista “da sam” daje priliku [ejtanu da djeluje.”
Drugo: ^ovjek treba da se strpi na onome {to mu je su|eno i da se ne `alosti, ve} treba da zna da je ono {to ga je zadesilo od Allaha i da se tome treba predati i time biti zadovoljan. Kao {to treba znati da ono {to ga je zadesilo nije moglo da ga zaobi|e, a ono {to ga je zaobi{lo nije moglo da ga zadesi. Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “Znaj da ono {to te je zadesilo nije moglo da te zaobi|e, a ono {to te je zaobi{lo nije moglo da te zadesi.”

Zadovoljstvo su|enim i odre|enim

^ovjek treba da bude zadovoljan onim {to mu je su|eno jer je to od potpunosti zadovoljstva Allahom kao Gospodarom. Vjernik treba da je zadovoljan Allahovim odre|enjem zato {to su Allahova odre|enja i djela apsulutno dobro, pavda i mudrost. Ukoliko je ~ovjek ubije|en da ono {to mu se desilo nije moglo da ga zaobi|e a ono {to ga je zaobi{lo nije moglo da ga zadesi, oslobodi}e sebe od izgubljenosti i neodlu~nosti, ~ime }e udaljiti iz svoga `ivota brigu i nestabilnost. Ne}e se `alostiti zbog onoga {to ga je promaklo, niti }e strahovati za budu}nost ~ime }e posti}i smirenost i spokoj duha i razuma. Svako onaj ko spozna da mu je njegova `ivotna dob ograni~ena,

kao i opskrba koju {krtost ne}e pove}ati i da je sve ovo zapisano bi}e u stanju da se strpi na onome {to ga zadesi od neda}a i da se Uzvi{enom pokaje zbog eventualnog grijeha kojeg po~ini. Takav ~ovjek je zadovoljan svime {to mu je Uzvi{eni propisao tako da je objedinio pokornost u nare|enjima i strpljivost u neda}ama. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ مَآ أَصَابَ مِن مُّصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ ٱللَّهِ ۗ وَمَن يُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُۥ ۚ وَٱللَّهُ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١﴾ ﴾ [سورة التغابن:الآية ١١]

“Nikakva nevolja se bez Allahove volje ne dogodi, a On }e srce onoga koji u Allaha vjeruje uputiti - Allah sve dobro zna.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Tagabun: 11.) I ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: ﴿ فَٱصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ ٱللَّهِ حَقٌّ وَٱسْتَغْفِرْ لِذَنۢبِكَ ﴾ [سورة غافر:الآية ٥٥].

“I strpi se! Doista je Allahovo obe}anje istina, i tra`i oprosta za svoje grijehe.” (prijevod zna~enja Kur’ana, El-Gafir: 55.)

Dvije su vrste upute

1. Hidajetu Delale, odnosno uputa ukazivanja na pravi put i istinu. Ova uputa se odnosi na sve ljude i to je uputa koja je u Poslanikovoj, sallallahu alejhi ve sellem, mogu}nosti i mogu}nosti njegovih sljedbenika. Ka`e Uzvi{eni:

قـــال تعـــالى: ﴿ وَإِنَّكَ لَتَهْدِيٓ إِلَىٰ صِرَٰطٖ مُّسْتَقِيمٖ ﴾ [ســـورة الشورى:الآية ٥٢]

“A ti, zaista, upu}uje{ na pravi put.” (prijevod zna~enja Kur’ana, A{-[ura: 52.)

2. Hidajetu Tevfik, odnosno uputa kojom Uzvi{eni Allah, iz svoje blagodati, poma`e i u~vr{}uje Svoje dobre robove. Ovu vrstu upute daje samo Uzvi{eni Allah. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ يَهْدِي مَن يَشَآءُۚ ﴾ [سورة القصص:الآية ٥٦].

“Ti ne mo`e{ uputiti onoga koga ti voli{, ve} Allah upu}uje onoga koga On ho}e.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Qasas: 56.)

Postoje dvije vrste volje ili htijenja (ar. irade) u Allahovoj knjizi

1. Kosmi~ko htijenje (ar. irade kevnijje), a to je Njegova volja koja se sprovodi u ~itavom kosmosu i njome su obuhva}ena sva Njegova stvorenja, tako da se de{ava samo ono {to On ho}e. Ova vrsta htijenja se mora ostvariti ali to ne zna~i da je Allah njome zadovoljan i da je voli osim ako se uz nju pove`e i {erijatsko htijenje (ar. irade {er’ijje). Ka`e Uzvi{eni:

قـــــال تعـــــالى: ﴿ فَمَن يُرِدِ ٱللَّهُ أَن يَهْدِيَهُۥ يَشْرَحْ صَدْرَهُۥ لِلْإِسْلَٰمِۖ ﴾ [سورة الأنعام:الآية ١٢٥].

“Onome koga Allah `eli da uputi - On srce njegovo prema islamu raspolo`i..” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-An’am: 125.)

2. [erijatsko htijenje (ar. irade dinije {er'ijje) je ona volja kojom se de{ava ono {to Uzvi{eni voli i ~ime je zadovoljan. Ova volja se ne mora desiti osim ako se njoj doda irade kevnijje. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ يُرِيدُ ٱللَّهُ بِكُمُ ٱلْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ ٱلْعُسْرَ ﴾

[سورة البقرة:الآية ١٨٥].

"Allah `eli da vam olak{a, a ne da pote{ko}e imate." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Bekara: 185.)

Kosmi~ko htijenje (ar. irade kevnijje) je op}enito {iri pojam zato {to obuhvata svako {erijatsko htijenje koje se desi, dok svako kosmi~ko htijenje ne mora biti od onoga {to se ho}e {erijatskim htijenjem. Tako su se, na primjer, u Ebu Bekrovom, radijallahu anhu, vjerovanju ostvarila obadva htijenja, a ne samo irade kevnije kao {to je to slu~aj sa Ebu-D`ehlovim nevjerovanjem. Primjer onoga u ~emu se nije ostvarila irade kevnije mada se to ho}e {erijatskim htijenjem je vjerovanje Ebu-D`ehla koje se nije desilo. Mada Uzvi{eni Allah ho}e da se grije{enje de{ava i mada on to odre|uje On time nije zadovoljan i to nije od vjere koju je propisao, naprotiv On to mrzi, zabranjuje da se ~ini i ka`njava onoga ko ga ~ini, ali i pored toga njegovo de{avanje ne izlazi iz okvira odre|enog.

Uzvi{eni Allah voli i nare|uje pokornost i vjerovanje, a onome ko ih ~ini obe}ava veliku nagradu. Njemu Uzvi{enom se ne mo`e biti nepokorno bez Njegovog htijenja i ne mo`e se desiti osim Ono {to on ho}e. Ka`e Uzvi{eni Allah:

قال تعالى: ﴿ وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ ٱلْكُفْرَ ﴾ [سورة الزمر:الآية ٧].

"On nije zadovoljan nevjerstvom svojih robova" (prijevod zna~enja Kur'ana, Az-Zumer: 7.) I ka`e Uzvi{eni:

وقال سبحانه: ﴿ وَٱللَّهُ لَا يُحِبُّ ٱلْفَسَادَ ﴾ [سورة البقرة:الآية ٢٠٥].

"A Allah ne voli nered" (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Bekara: 205.)

Povodi (ar. esbab) koji otklanjaju ne{to od odre|enja

Uzvi{eni Allah je dao da postoje povodi koji otklanjaju ne{to od odre|enja. Primjeri tih povoda su dova, milostinja (ar. sadaka), oprez isl. Ali i pored toga sve se de{ava shodno Allahovo odre|enju, ~ak i rad i nerad.

Debata o tome da li je odre|enje Allahova tajna me|u Njegovim stvorenjima

Mo`emo re}i da je odre|enje samo u jednom svom aspektu Allahova tajna me|u Njegovim stvorenjima i to u kontekstu nepoznatog u odre|enju. Samo On Uzvi{eni zna pravu stvarnost (ar. hakikat) stvari i to niko od ljudi ne mo`e spoznati. Tako, npr,. samo On zna ko je taj koga }e uputiti, a koga u zabludu odvesti, kome }e `ivot a kome smrt dati i sl. Kao {to ka`e Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Kada se spomene odre|enje ne ulazite u to (ne govorite o tome)." (bilje`i ga Muslim)
[to se ti}e drugih aspekata odre|enja te pitanja vezanih za njih o tome je dozvoljeno govoriti i ljude tome podu~avati, zato {to je vjerovanje u odre|enje jedan

od temelja imana koje svaki musliman mora znati. Kao {to je rekao Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nakon {to je D`ibrilu, alejhis-selam, odgovorio na pitanje o tome {ta je iman, rekao: “To je bio D`ibril koji je do{o da vas podu~i va{oj vjeri.” (bilje`i ga Muslim)

Pravdanje odre|enjem

Praiskonsko Allahovo znanje o tome {ta }e se desiti samo je Njemu poznato i zato se niko time ne mo`e pravdati. Samim tim ~ovjeku nije dozvoljeno da ostavi ono {to mu je nare|eno pravdaju}i se odre|enjem, jer u protivnom ne bi bilo osnove za ka`njavanje prestupnika.
Zato onome ko to ~ini ka`emo da on ne zna zasigurno da li je od onih koji }e u}i u D`ennet ili D`ehennem, {to }e re}i da je na njemu da radi na onome {to bi `elio da postigne, a Uzvi{eni Allah }e ga u tome pomo}i.
Prenosi se od ashaba, Allah neka ja zadovoljan njima, da su, kada su ~uli hadise koji govore o odre|enju, rekli: “najvi{e smo se po~eli truditi (rade}i) kada smo ~uli hadise o odre|enju."
Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je, nakon {to je bio upitan o pravdanju odre|enjem, rekao: “Radite! Svakome je olak{ano ono za {to je stvoren. Pa onaj ko je od stanovnika D`enneta bi}e mu olak{ana djela stanovnika D`enneta, a onaj ko bude od stanovnika D`ehennema bi}e mu olak{ana djela stanovnika D`ehennema. Zatim je prou~io rije~i Uzvi{enog:

ثم قـــرأ: ﴿ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَٱتَّقَىٰ ۝٥ وَصَدَّقَ بِٱلْحُسْنَىٰ ۝٦ فَسَنُيَسِّرُهُۥ لِلْيُسْرَىٰ ۝٧ وَأَمَّا مَنۢ بَخِلَ وَٱسْتَغْنَىٰ ۝٨ وَكَذَّبَ بِٱلْحُسْنَىٰ ۝٩ فَسَنُيَسِّرُهُۥ لِلْعُسْرَىٰ ۝١٠ ﴾ [سـورة الليل:الآيات ٥-١٠].

"Onome koji udjeljuje i ne grije{i i ono najljep{e smatra istinitim - njemu }emo put ka D`ennetu olak{ati, a onome koji tvrdi~i i osje}a se neovisnim i ono najljep{e smatra la`nim - njemu }emo put ka D`ehennemu olak{ati." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Lejl: 5.-10.)

Poduzimanje povoda (ar. esbab)

Sve {to se desi ~ovjeku mo`emo svrstati u dvije kategorije; ili je bio u stanju ne{to u~initi pa je to du`an uraditi, ili nije imao mogu}nosti da ne{to u~ini pa se zbog toga ne}e `alostiti. Uzvi{eni Allah zna za svaku nezgodu koja }e se ~ovjeku desiti prije nego se desi. Ali Njegovo znanje nije bilo povod za to da se te nezgode dese ~ovjeku ve} su se one desile zbog niza povoda koji su ih uzrokovali. Ukoliko je ~ovjek napravio propust ne poduzimaj}i neke od povoda za sprje~avanje nezgoda koje je du`an poduzeti on }e za to biti pitan, nasuprot eventualne nemogu}nosti da i{ta poduzme.

Poduzimanje povoda se ne suprotstavlja odre|enju niti oslanjanju na Allaha, ve} se smatra dijelom vjerovanja u ove dvije stvari. Me|utim, ako se ne{to {to je su|eno desi onda je ~ovjek du`an da time bude zadovoljan i da ka`e "to je Allahovo odre|enje i On je

u~inio da se desi ono {to je htio." Ali prije nego se to odre|enje desi na ~ovjeku je da u~ini sve {erijatski dozvoljene povode kako bi sprije~io da mu se desi ono {to ne `eli. Svi su poslanici poduzimali sve kako bi se za{titili od svojih neprijatelja mada su pomognuti Allahovom objavom i za{titom. Tako je i Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, poduzimao sve mogu}e povode mada je bio uzor u oslanjanju na Allaha. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ وَأَعِدُّواْ لَهُم مَّا ٱسْتَطَعْتُم مِّن قُوَّةٍ وَمِن رِّبَاطِ ٱلْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِۦ عَدُوَّ ٱللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ ﴾ [سورة الأنفال:الآية ٦٠].

"I protiv njih pripremite koliko god mo`ete snage i konja za boj, da biste time zapla{ili Allahove i va{e neprijatelje.." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Enfal: 60.)

I ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: ﴿ هُوَ ٱلَّذِى جَعَلَ لَكُمُ ٱلْأَرْضَ ذَلُولًا فَٱمْشُواْ فِى مَنَاكِبِهَا وَكُلُواْ مِن رِّزْقِهِۦ وَإِلَيْهِ ٱلنُّشُورُ ﴿١٥﴾ ﴾ [سورة الملك:الآية ١٥] .

"On vam je Zemlju pogodnom u~inio, pa hodajte predjelima njezinim i hranite se onim {to On daje, Njemu }ete poslije o`ivljenja odgovarati." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Mulk: 15.)

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je u jednom hadisu rekao: "Sna`an vjernik je bolji i dra`i Allahu od slabog vjernika a u obojici je dobro. Dr`i se onoga {to }e ti biti korisno, tra`i pomo} od Allaha i ne pravi se nemo}nim. Ako te zadesi ne{to ne reci da sam

uradio to i to bilo bi tako i tako, ve} reci: “to je Allahovo odre|enje i On je u~inio da se desi ono {to je htio.” Doista “da sam” daje priliku [ejtanu da djeluje.” (bilje`i ga Muslim)

Status onoga ko porekne odre|enje

Svako onaj ko porekne odre|enje porekao je jedan od temelja imana ~ime je po~inio djelo kufra. Prenosi se od uleme prvih generacija da su rekli: Raspravljajte se znanjem sa kaderijama (sektom koja pori~e Bo`ije odre|enje), pa ako poreknu po~inili su djelo kufra, a ako ne poreknu onda su shvatili istinu.

Plodovi vjerovanja u odre|enje

Vjerovanje u odre|enje nam donosi mnogobrojne plodove koji se odnose kako na pojedinca tako i na ummet u cjelosti. Od tih plodova izdvajamo:

a) Vjerovanje u odre|enje nas podsti~e na velik broj ibadeta i lijepih osobina poput: iskrenosti prema Uzvi{enom Allahu, oslonjanja na Njega, bogobojaznosti, nade u Njegovu milost, lijepog mi{ljenja o Njemu, strpljivosti, izdr`ljivosti, neo~ajavanja, zadovoljstva, zahvaljivanja samo Allahu na Njegovim blagodatima i milosti, skru{enoti, napu{tanje velikih grijeha, tro{enja imetka na Allahovom putu, hrabrosti, odva`nosti, samopouzdanja, ambicioznosti, odlu~nosti, ozbiljnosti u poslu, umjerenosti u tajnosti i na javi, odagninjanja sujevjerja, smirenosti du{e i srca isl.

b) Onaj koji vjeruje u odre|enje `ivi svoj `ivot na pravilan na~in; ukoliko ga zadesi kakva blagodat on

zbog toga ne izgubi kontrolu, niti se `alosti, niti gubi nadu, a ako ga kakva neda}a zadesi on zna da je to Uzvi{eni odredio samo kako bi ga time isku{ao pa se na tome strpi.

c) Onaj ko vjeruje u odre|enje konstantno sebe {titi od mogu}ih povoda zablude i lo{eg zavr{etka. To je zato {to ga vjerovanje u odre|enje stalno podsti~e na to da se trudi da istraje na pravom putu, da ~ini {to vi{e dobrih djela i da se klone grijeha i onoga {to }e ga odvesti u propast.

d) Vjerovanje u odre|enje ~ovjeku poma`e da neda}e koje ga zadese do~eka smirena srca i ~vrsta ubje|enja nakon {to je u~inio sve {to je bilo u njegovj mo}i kako bi se za{titio od toga.

Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “^udan li je primjer vjernika; sve {to ga zadesi po njega je dobro, i tako nije niskim osim s vjernikom. Ako ga zadesi kakvo dobro on zahvali i to bude dobro po njega, a ako ga zadesi kakva neda}a on se strpi i to bude dobro po njega.” (bilje`i ga Muslim)